

krajská vědecká a městská knihovna v Plzni

diplomová práce Lenka Bartoňová FA ČVUT LS 2011/2012
vedoucí práce: doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer

OBSAH

1. PROHLÁŠENÍ DIPLOMANTA, ZADÁNÍ
2. ÚVOD
3. PRŮVODNÍ ZPRÁVA
4. FOTODOKUMENTACE
pozemek a jeho okolí
5. ANALYTICKÁ ČÁST
základní údaje
analýza individuální dopravy
analýza MHD
analýza školských zařízení
analýza kulturních zařízení
„plzeňská lákadla”
nové využití
vývoj knihoven
program
6. SITUACE
7. KONCEPT
objekt
fasáda
8. PROJEKT
půdorysy podzemních podlaží
půdorysy nadzemních podlaží
řezy
pohledy
vizualizace
9. PODĚKOVÁNÍ
10. CD PŘÍLOHA

**ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY**

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Lenka Bartoňová
AR 2011/2012, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ) KRAJSKÁ VĚDECKÁ A MĚSTSKÁ KNIHOVNA V PLZNI

(AJ) REGIONAL RESEARCH LIBRARY AND MUNICIPAL PUBLIC LIBRARY IN PILSEN

JAZYK PRÁCE:

Vedoucí práce:

doc. Ing. arch Zdeněk Rothbauer

Ústav: 15127

Oponent práce:

**Klíčová slova
(česká):**

knihovna, sady Pětatřicátníků, Plzeň

**Anotace
(česká):**

Cílem této diplomové práce je zpracování nevhodně využitého pozemku v blízkosti historického centra Plzně, nalezení lepšího funkčního využití pozemku a jeho zhodnocení. Navázat na stávající zástavbu, dotvořit uliční profil a oživit lokalitu. Na základě analýz jsem se rozhodla navrhnout novou budovu krajské vědecké a městské knihovny.

**Anotace
(anglická):**

The aim of this diploma project is adapting inconveniently used site near historical centre of Pilsen, founding better use of the site and its revaluation; to extend the existing built-up area, complete the street profile and revive locality. On the base of analysis I decided to design a new building of regional research library and municipal public library.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně, a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

(Celý text metodického pokynu je na www.FA.studium/ke-stazeni)

V Praze dne 18. května 2012

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: *Lenka Bartoňová*

datum narození: *3.7.1987*

akademický rok /semestr: *2011/2012; 4.semestr - letní*

ústav: *15127 Ústav navrhování I*

vedoucí diplomové práce: *doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer*

téma diplomové práce:

Knihovna - Plzeň

zadání diplomové práce:

-
- 1/popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení
 - 2/popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování
 - 3/seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

Cílem diplomové práce je návrh nové knihovny pro Plzeň, která má zahrnovat jak klasickou městskou knihovnu, tak i krajskou vědeckou knihovnu.

Výstupy:

- půdorysy, řezy, pohledy M 1: 300
- situace M 1:500, 1:2000
- vizualizace

Model

2x portfolio A3

4x výkresy / plachty A1

Datum a podpis studenta

23.2.2012 Bartoňová

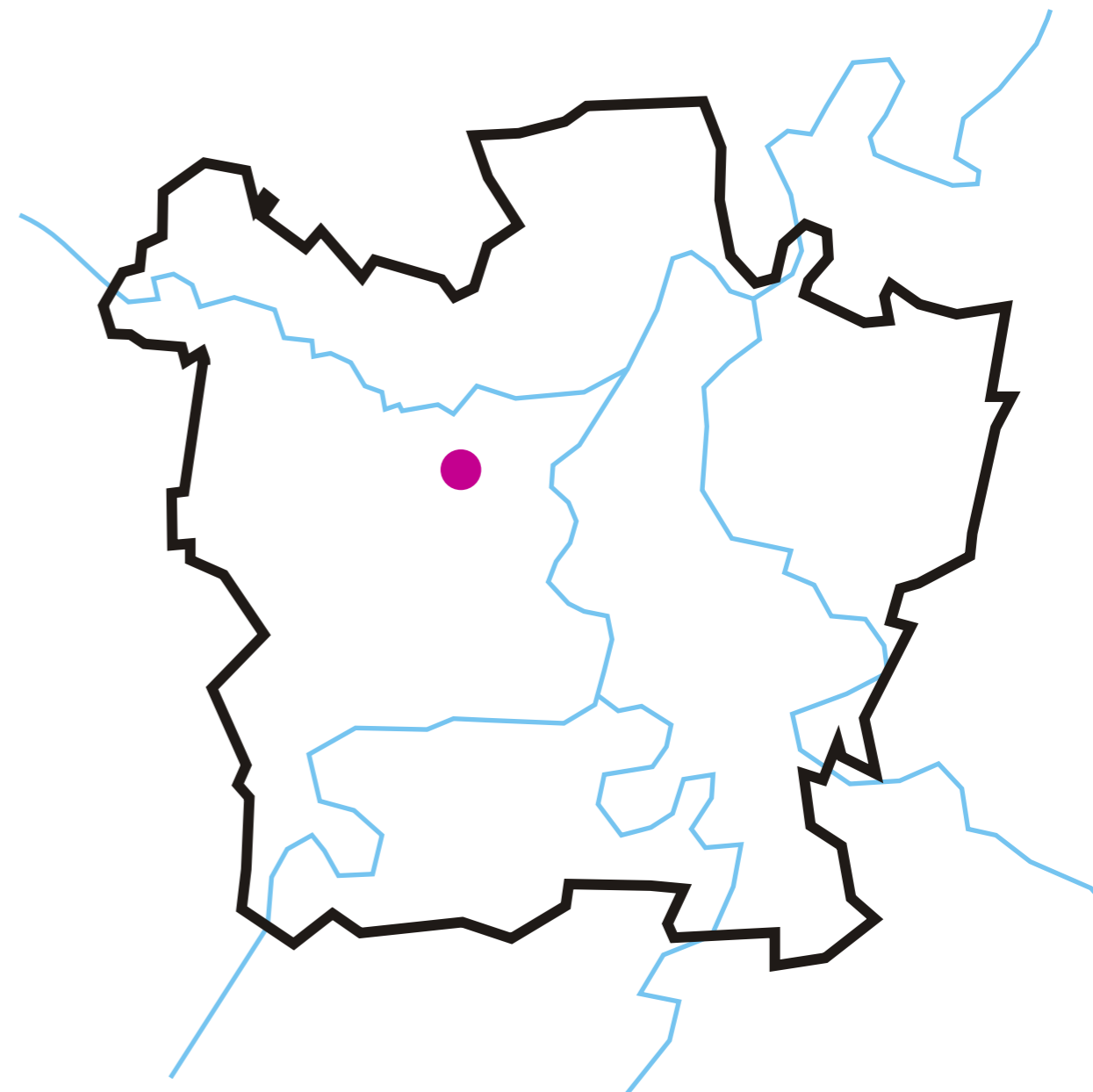
Datum a podpis vedoucího DP

Zdeněk Rothbauer

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

Juráček

Cílem této diplomové práce je zpracování nevhodně využitého prostoru a nalezení lepšího funkčního využití pozemku a jeho zhodnocení.

Řešený pozemek se nachází v centru Plzně, v bezprostřední blízkosti historického jádra města. V současné době se zde nachází parkoviště a i v územním plánu města Plzně je tento pozemek označen jako plocha pro dopravu - konkrétně parkování či garáže. Avšak tento prostor si, už díky své poloze v centru, zaslouží lepší využití, které bude přínosem nejen pro své okolí, ale i pro celé město či kraj.

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O STAVBĚ

STAVBA:	nová výstavba krajské vědecké a městské knihovny
MÍSTO STAVBY:	Plzeň, městský obvod Plzeň 3; ulice sady Pětatřicátníků
PARCELA ČÍSLO:	10214/2
PLOCHA POZEMKU:	4100 m ²
ZASTAVĚNÁ PLOCHA:	3635 m ²

2. URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

SOUČASNÝ STAV

Pozemek se nachází v městském obvodu Plzeň 3, v bezprostřední blízkosti historického jádra. Je vymezen ulicemi Palackého, Přemyslova a sady Pětatřicátníků. Pozemek je pouze nepatrně svažité a to směrem od jihu na sever, k řece. Je výborně dopravně obsloužen jak tramvajovou, tak i autobusovou linkou. Nachází se v prostoru jednoho z nejvýznamnějších uzlů městské hromadné dopravy. Pozemek je rovněž velice dobře dostupný pomocí individuální automobilové dopravy. V současnosti se na pozemku nachází parkovací plocha, avšak toto využití je pro takovýto pozemek v centru, u historického jádra, nevhodné. Okolí pozemku je jedním z nejrušnějších a nejživějších lokalit v Plzni. Dalším výrazným aspektem v okolí pozemku je rušná třída Klatovská, potažmo sady Pětatřicátníků, což je hlavní severo-j jižní tah skrz Plzeň. Tomuto tahu musela v minulosti ustoupit budova kasáren (zbourána 1969), a také se jím přerušil zelený pás kolem historického jádra, který zde vznikl na místě někdejších hradeb.

NAVRHOVANÝ STAV

Cílem projektu je zpracování nevhodně využitého prostoru a nalezení lepšího funkčního využití pozemku a jeho zhodnocení. Pro tento pozemek je velmi důležitá volba funkce tak, aby negenerovala velké a nárazové dopravní zátěže, jelikož Klatovská třída je již dnes značně vytižená. Na základě analýz jsem navrhla na pozemek novou budovu krajské vědecké a městské knihovny. Tento návrh navazuje mimo jiné na skutečnost, že všechny významné veřejné kulturní instituce v Plzni se nacházejí podél zeleného pásu, v místech bývalých hradeb. Proto je součástí návrhu i protažení zeleného pásu do ulice sady Pětatřicátníků, kde byl pás přerušen severo-j jižním průtahem.

Samotný projekt knihovny reaguje na stávající zástavbu v okolí. Jeho výška respektuje okolní budovy, s výjimkou v nároží, které je zdůrazněno zvýšením. Zvýšená nárožní část budovy reaguje na rušný a živý prostor přestupního uzlu větší hravostí, dynamičností. Zatímco zbytek budovy je klidnější, statictější. Projekt zachovává uliční čáry, také díky ustoupení spodního podlaží, v důsledku čehož se vytvořilo i „zastřešení“ v prostoru zastávky autobusové linky městské hromadné dopravy.

Hlavní vstupy do objektu jsou z ulic Přemyslova a sady Pětatřicátníků. Vstup pro zaměstnance a příjem knihovního fondu je ze západu. Vjezd do podzemních garáží je zajištěn z jihu, z ulice Palackého.

3. ARCHITEKTONICKÉ A PROVOZNÍ ŘEŠENÍ

Jednou z hlavních myšlenek projektu je pomocí nové budovy a změny funkčního využití pozemku vnést impuls do prostoru, který je v současné době “pouze” přestupním uzlem. Jde o zhodnocení tohoto místa a zlepšení momentální situace.

Navrhují tedy novou budovu krajské vědecké a městské knihovny, která by byla přínosem nejen pro město, ale i pro celý kraj.

Tato knihovna není navržena jako pouhá zásobárna knih, ale má být kulturním, vzdělávacím a vědeckým centrem, kde dochází ke střetu generací. Kde lze trávit volný čas i získávat nové znalosti. Proto návrh obsahuje jak oddělení volného výběru knih pro děti i dospělé, tak i audiovizuální oddělení, polyfunkční sály pro konání různých kulturních, vzdělávacích či jiných akcí a v neposlední řadě také kavárnu, galerii či výukové sály (učebny).

Objekt je v zásadě členěn na 3 hlavní části - „bloky“, které jsou propojeny proskleným atriem. Atrium slouží jako čítárna denního tisku, místo odpočinku, výstavní prostory, informační centrum, dále pak k lepší orientaci v objektu a přehlednosti objektu. Toto členění je také (mimo jiné) reakcí na velikost celého objektu. Atrium je ustoupené směrem dovnitř, čímž rozbíjí délku fasády a zároveň vytváří předprostor hlavních vstupů do knihovny. Objekt díky tomu nepůsobí tak velkým dojmem, i když se stále jedná o jednu budovu.

Ve zvýšené nárožní části je objekt, jak již bylo uvedeno, hravější (reakce na okolí). Vychází z principu naskládaných knížek, kdy každá z nich se lehce liší. V zásadě jsou však obdobné. Toto se neprojevuje pouze v exteriéru, ale i uvnitř. Náplní těchto „knížek“ jsou hravější, rušnější funkce, kdy v každé „knížce“ je funkce odlišná. Každá má tak jiný obsah - příběh.

V nejmenší části - „bloku“ se nachází kanceláře a zázemí pro zaměstnance. Poslední dvě podlaží této části jsou se zvýšenou světlou výškou. Nachází se v nich kanceláře ředitele knihovny, vedoucích jednotlivých oddělení a jednací místnost. Dále pak učebny, které slouží nejen pro výuku knihovníků např. v nových programech pro chod knihoven, ale také pro veřejnost - kurzy k překlenutí digitálního rozdílu atp.

V největší části se nachází prostory studijní a městské knihovny. Jedná se o klidné prostory pro soustředění a studium. Klid se projevuje i navenek.

Do bloku studijní a městské knihovny jsou jakoby násilím zasunuty řady skladů knihovního fondu jako „cizorodý prvek“, což je patrné i v exteriéru. (cizorodý = veřejnosti nepřístupný x studijní a městská knihovna = přístupná) Knihy se do studoven ze skladů dostávají knižním výtahem.

Jednotlivé bloky jsou propojeny lávkami, které vytváří v atriu zajímavou hru.

V parteru se nachází knihkupectví s literární kavárnou, copy centrum a galerie.

4. KONSTRUKČNÍ A MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

KONSTRUKCE

Objekt bude založen na vaně z vodonepropustného betonu. Tloušťka stěn bude 300mm a tloušťka desky 600mm. V místě sloupů bude deska z důvodu propíchnutí zesílena na 1000mm. Pod deskou bude podkladní beton.

Nosnou vertikální konstrukci tvoří železobetonový kombinovaný systém. Jedná se v převážné většině o sloupy o průměru 550 mm a nosné stěny tloušťky 200mm. V prostorách skladů knihovního fondu se jedná o sloupy o rozměrech 600x600 mm, které jsou opatřeny hlavicemi s rozměrem 3600x3600 mm a výškou 450mm a dále nosné stěny tloušťky 300mm. Toto je z důvodu zabránění průhybu stropních konstrukcí, na kterých budou umístěny pojízdné policové regály. V případě průhybu by totiž mohlo dojít ke znemožnění pohybu regálů. V garážích jsou navrženy zaoblené sloupy o rozměrech 450x900 mm. Základní rastr sloupů je 8,5x8,5 m. Největší vzdálenost mezi sloupy je 13 m.

Nosnou horizontální konstrukci tvoří železobetonová obousměrně pnuté stropní desky tloušťky 250 mm. V místě největšího rozponu je tloušťka stropní konstrukce zvýšena na 300 mm a jedná se o dodatečně předpínanou konstrukci.

Střešní konstrukci tvoří jednoplášťová nepochozí střecha. Pouze střešní konstrukce nad audiovizuálním oddělením je jednoplášťová pochozí a tvoří tak terasu kavárny.

Úniková schodiště budou železobetonová prefabrikovaná dvouramenná. Hlavní schodiště je tvořeno „celoskleněnou konstrukcí“ od německé firmy Seele, která má svou pobočku právě v Plzni.

FASÁDA

Na fasádě převažuje jako dominantní materiál hliníkový plech. Jedná se v převážné většině o pohyblivé panely z perforovaného hliníkového plechu. Tento materiál byl vybrán z toho důvodu, aby bylo ve studijních prostorách zajištěno za každého počasí a v každou denní dobu ideální světlo. Poloha panelů se díky pohybu může v průběhu dne měnit. Knihovna tak získává novou tvář a návštěvníci knihovny pohodu pro četbu.

5. DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

DOPRAVA

Vjezd do podzemních garáží je zajištěn z jihu, z ulice Palackého. Kapacita podzemních garáží je 222 parkovacích míst. Doprava nového knižního fondu je zajištěna ze západu a doprava exponátů do galerie je z východu, z ulice sady Pětatřicátníků. Odvoz odpadků bude probíhat přes garáže.

TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Napojení objektu na vodu bude provedeno ze stávajícího vodovodního řadu. Hlavní vodoměrná sestava bude umístěna v 1.PP. Příprava teplé vody bude zajištěna přes výměník.

Splašková kanalizace bude napojena do stávajícího kanalizačního řadu. Dešťová voda bude do kanalizačního řadu svedena pomocí vnitřního potrubí.

Jako zdroj tepla je navržena výměňková stanice, neboť pod uzemím Plzně je veden teplovod. Prostory knihovny budou vytápěny převážně vzduchotechnicky z centrální vzduchotechnické jednotky, umístěné v 1.PP. V kancelářích a podél prosklení budou umístěny v některých místech konvektory (z důvodu zamlžení). Výměna vzduchu bude zajištěna dle příslušných norem. V kavárně bude použita lokální klimatizační jednotka.

POŽÁRNÍ OCHRANA

Řešení vychází z technických norem ČSN 730802, ČSN 730831 a dalších navazujících norem.

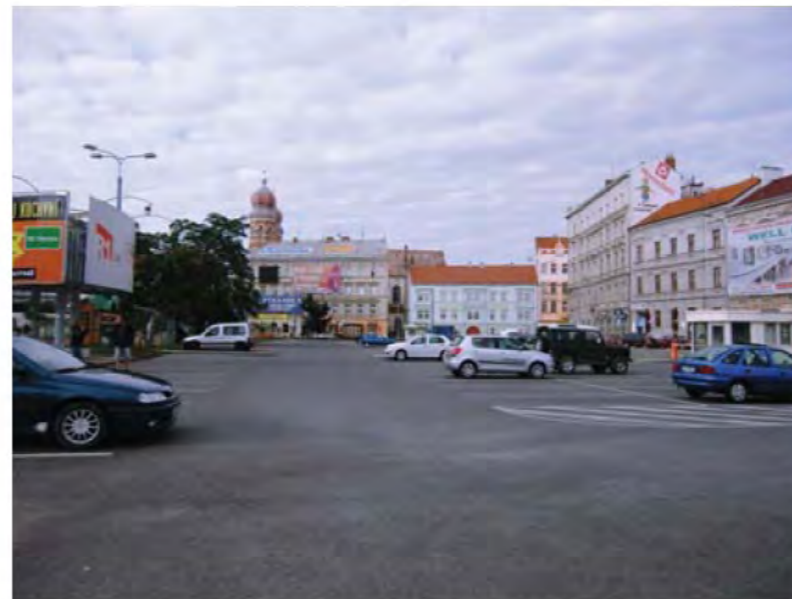
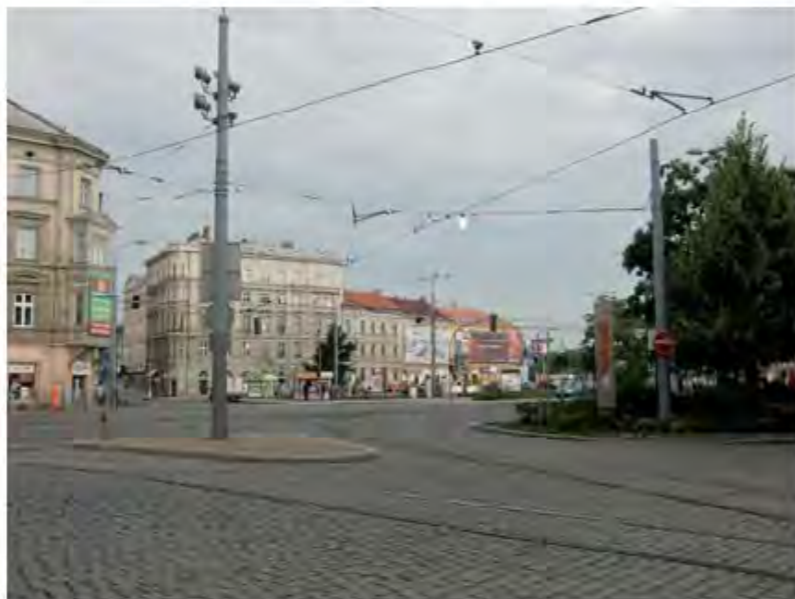
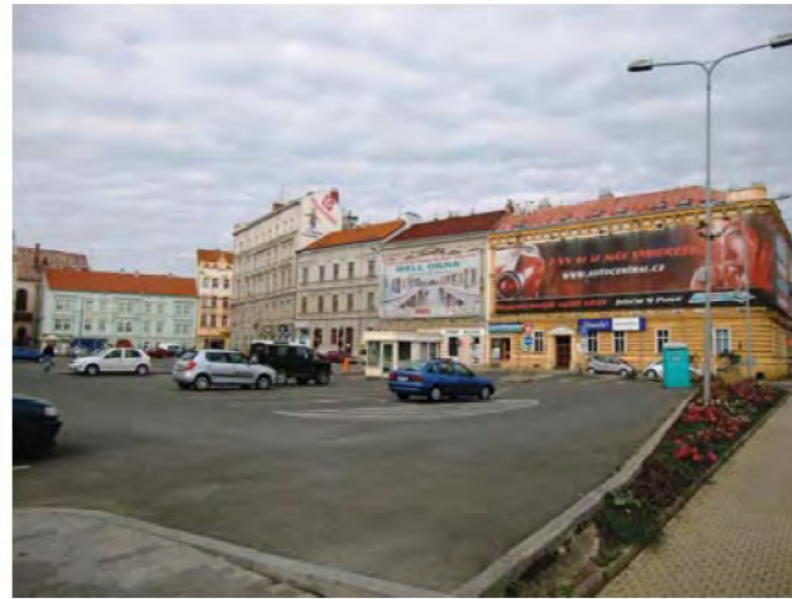
V objektu jsou navrženy 4 chráněné únikové cesty typu A, u kterých je z důvodu absence oken navrženo nucené větrání. Dále je navržen 1 evakuační výtah, k evakuaci osob s omezenou schopností pohybu a orientace.

Jak v prostorách jednotlivých čítáren, tak v atriu, je navrženo požární odvětrání spolu se samočinným stabilním hasícím zařízením. Z důvodu eliminace škod způsobených hašením případného požáru, bude použito v místech, kde se nachází knihovní fond, mlhové samočinné stabilní hasící zařízení. Princip spočívá na chladícím efektu mikroskopických kapek vody, které se vytvářejí ve speciálních tryskách pod vysokým tlakem.

Dále bude objekt vybaven elektronickou požární signalizací, odvodu kouře a tepla, evakuační rozhlasem s nuceným odposlechem a stabilním hasícím zařízením.

Garáže, které spadají do kategorie vestavěných hromadných garáží, budou řešeny jako jeden samostatný požární úsek. Toho je docíleno pomocí zavedení odvodu kouře a tepla, který je důležitý i pro zajištění parkování vozidel na LPG, a pomocí samočinného stabilního hasícího zařízení.

_pozemek a jeho okolí

_analytická část

1781

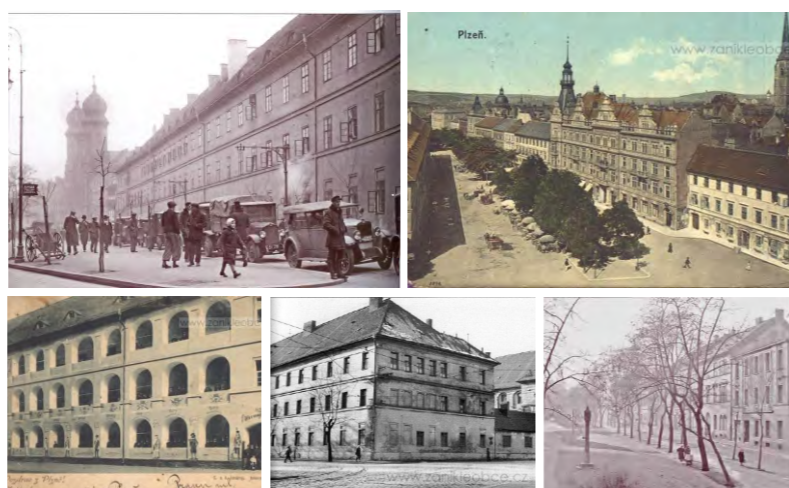
stabilní katastr

1912

budovy zbourané mezi lety 1945 - 2002

Město Plzeň se nachází v západní části České republiky a je hlavním městem Plzeňského kraje. Leží na soutoku řek Mže, Radbuza, Úhlava a Úslava, z nichž poté vzniká řeka Berounka. Se svými více než 170 tisíci obyvateli je to čtvrté největší město České republiky a druhé největší město Čech. Nachází se na východo-západní ose a na hlavní ose do Bavorska (Německa), což je výhodná poloha pro rozvoj města. Je zde tak možnost mimo jiné pro to, aby se Plzeň stala zajímavým turistickým cílem na této trase. V dnešní době je Plzeň významné průmyslové, obchodní a kulturní centrum západních Čech. Stala se také Evropským hlavním městem kultury pro rok 2015. Plzeň je také významné centrum vzdělávání v západních Čechách. Kromě dvou univerzit se tu nachází velmi široká síť středních odborných škol, gymnázií a škol uměleckých. K nejhodnotnějším tradicím plzeňského kulturního prostředí patří činnost Divadla J.K. Tyla. Dále je Plzeň dějištěm mnoha kulturních akcí a festivalů, jako například Smetanovské dny, festival Divadlo, Soukupova Plzeň nebo mezinárodní big-bandový festival.

Historické jádro bylo v roce 1989 prohlášeno městskou památkovou rezervací. Mezi cenné památky patří zejména gotický chrám sv. Bartoloměje, renesanční radnice, arciděkanství, františkánský klášter, židovská synagoga nebo třeba Měšťanská beseda, která je vyzdobena podle návrhu Mikoláše Alše.

Plzeň v číslech

rozloha: 137,65 km²
 počet obyvatel: 171 236
 nadmořská výška: 293 - 452 m.n.m.
 počet městských obvodů: 10

Historie

První zmínky o Plzni (dnešním Starém Plzenci) pocházejí z roku 976. Do nynější polohy (v jižním sousedství tehdejší vsi Malice) přenesl město pod názvem Nová Plzeň král Václav II. roku 1295 jako důležitou obchodní křižovatku západních Čech na cestě z Prahy do Bavorska.

Počátkem 16. století bylo město výrazně poškozeno požáry, zejména roku 1507, kdy shořely dvě třetiny města.

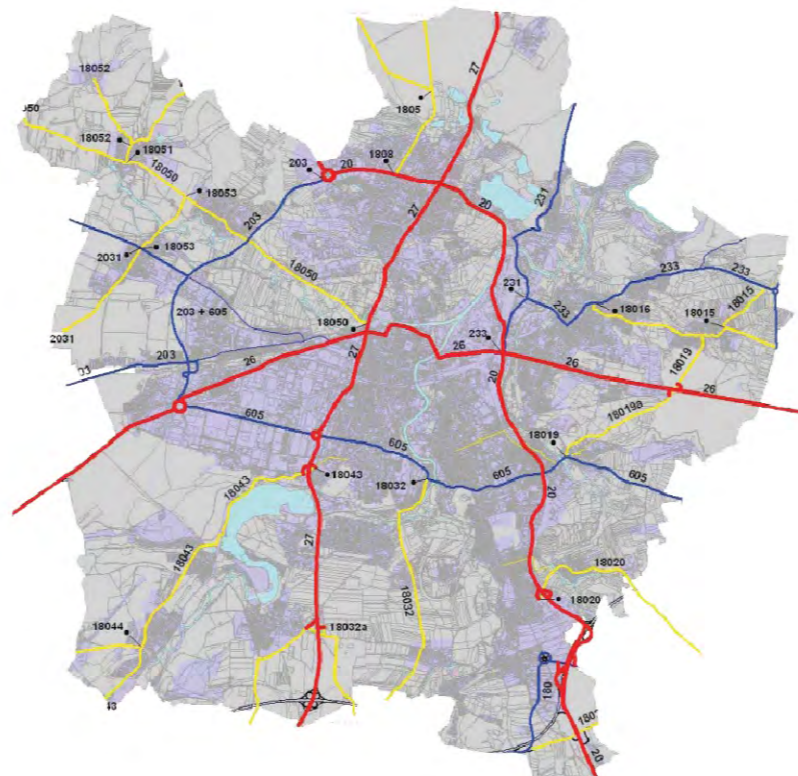
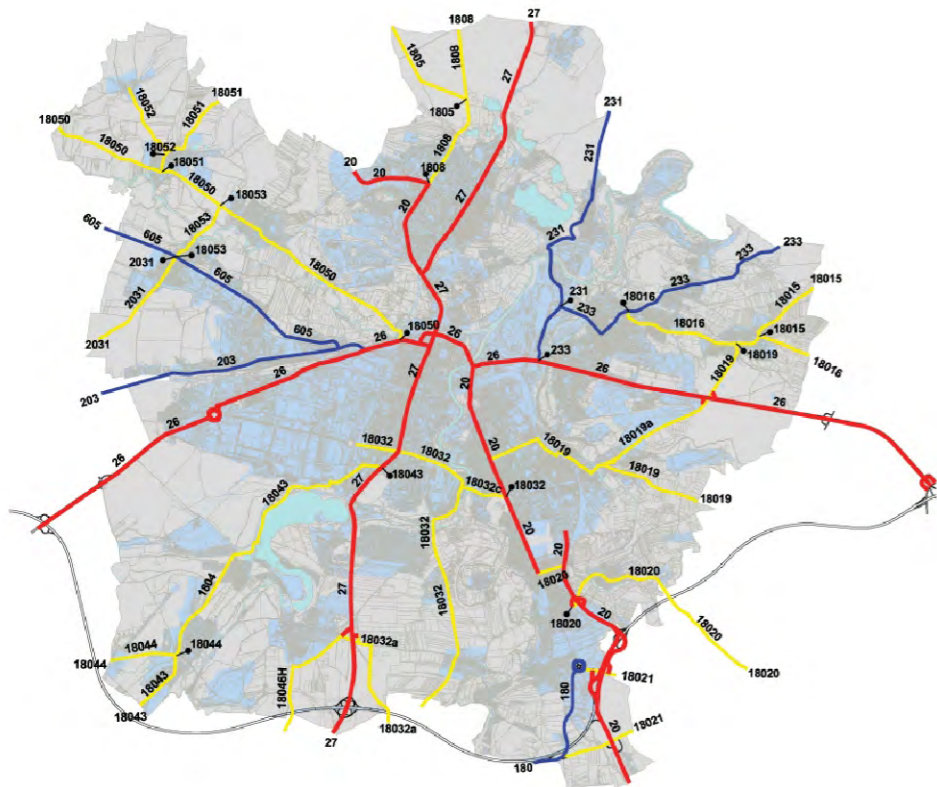
V 19. století nechal purkmistr Martin Kopecký (1828–1850) zbourat hradby a na jejich místě vybudovat kolem starého města sady, dnes známé jako Sady Pětatřicátníků, Smetanovy, Kopeckého, Šafaříkovy, Křížkovy a 5. května.

V 90. letech byla k Plzni postavena dálnice D5, která spojila Prahu s bývalým Západním Německem. Dokončení této důležité dopravní tepny, která částečně vyřešila tehdy katastrofální dopravní situaci v Plzni, se však kvůli komplikacím protáhla až do prvního desetiletí 21. století.

Ve středu 8. září 2010 vyhlásili zástupci mezinárodní poroty v Praze město Plzeň za vítěze soutěže o titul Evropské hlavní město kultury roku 2015.

Historie pozemku

Jedná se o pozemek na místě bývalých kasáren 35. pěšího pluku. Kasárna pro 35. pěší pluk se začala stavět v r.1820. Do té doby vojsko sídlilo po domech a jiných prostorách v majetku civilních osob, což plzeňské měšťany pochopitelně obtěžovalo. Proto dne 6.5.1820 plzeňská městská rada rozhodla o výstavbě moderních kasáren vlastním nákladem, aby se problému zbavila. Byl pro ně vybrán pozemek před tzv. Slepou, či Skvrňanskou bránou. Stavba byla neprodleně zahájena a budova v empírovém stylu byla dokončena a předána 5.10.1826. Práce provedla firma plzeňského stavitele Aloise Mattase a náklady na stavbu byly nemalé -173 tisíc zlatých. Po I. světové válce užívala objekt dále armáda, ale prapory pluku byly postupně i s velitelstvím přesunuty do Klatov a v Plzni zůstal nakonec pouze náhradní prapor. 15.3.1939 obsadil kasárna Wehrmacht, aby je intenzivně využíval celou válku. 6.5.1945 američtí vojáci 16. obrněné divize odvedli německé vojáky z kasáren do zajateckého tábora, umístěného v místech dnešní Borské přehrady. Kasárna dále jen krátce využívala obnovená čs. armáda, ale pak zůstala opuštěná a od padesátých let postupně chátrala. Rozlehlá budova byla zbourána odstřelem dne 24.1.1969. Musela ustoupit severo-jížnímu průtahu městem. Od té doby je na tomto pozemku volné prostranství a žádná další stavba se zde nerealizovala. Prostor je využíván pouze jako parkoviště.

SOUČASNÝ STAV

(obrázek 1)

V současné době vedou hlavní frekventované tahy skrz město. Severojižním směrem vede ulice Klatovská, potažmo Karlovarská. Ta vede v bezprostřední blízkosti centra Plzně. Narušuje „zelený pás“ kolem historického centra, který zde vznikl po ustoupení dnes již nepotřebných hradeb města. Co se týká spojení východ - západ, nejedná se rovněž o nejšťastnější řešení. Tento tah ve směru Praha - Bavorsko vytváří ve městě na několika místech nevzhlednou a hlučnou bariéru. Tomuto spojení se v minulosti našťastí ulehčilo dálničním obchvatem, avšak vzhled a ráz této komunikace zůstal prakticky nepozměněn.

NAVRHOVANÉ ZMĚNY

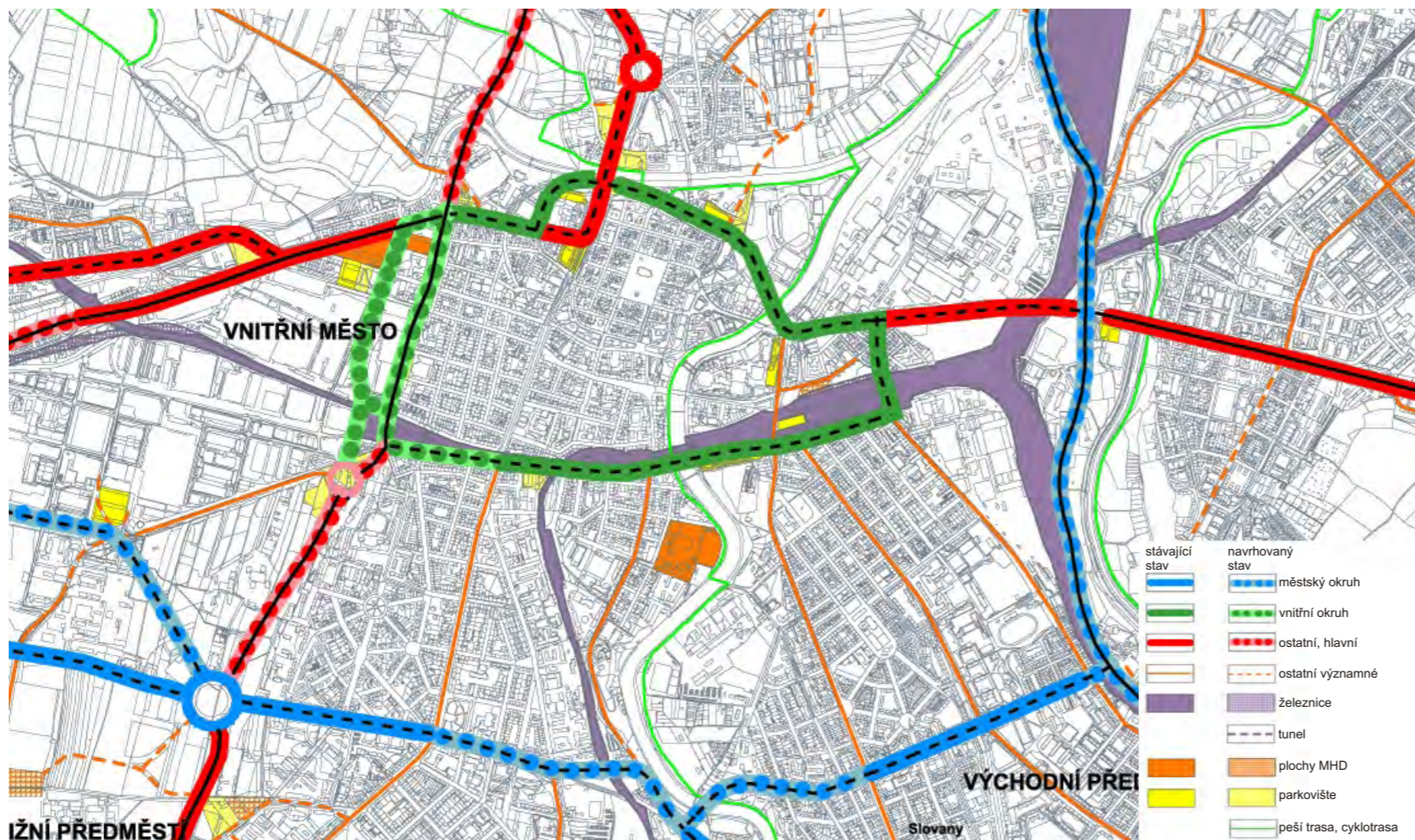
(obrázek 2)

Navrhované změny v dopravním systému se snaží o částečné vytlačení velkých dopravních zátěží z centra Plzně. Je zde snaha o vytvoření dvou okruhů - městského a vnitřního. Městský okruh by měl zajistit odklon veškerých dopravních prostředků, které nemají ve městě svou cílovou stanici. Má zabránit zbytečným průjezdům automobilů. Vnitřní okruh by měl sloužit převážně dopravě v rámci města.

NAVRHOVANÉ ZMĚNY V CENTRU

(obrázek 3)

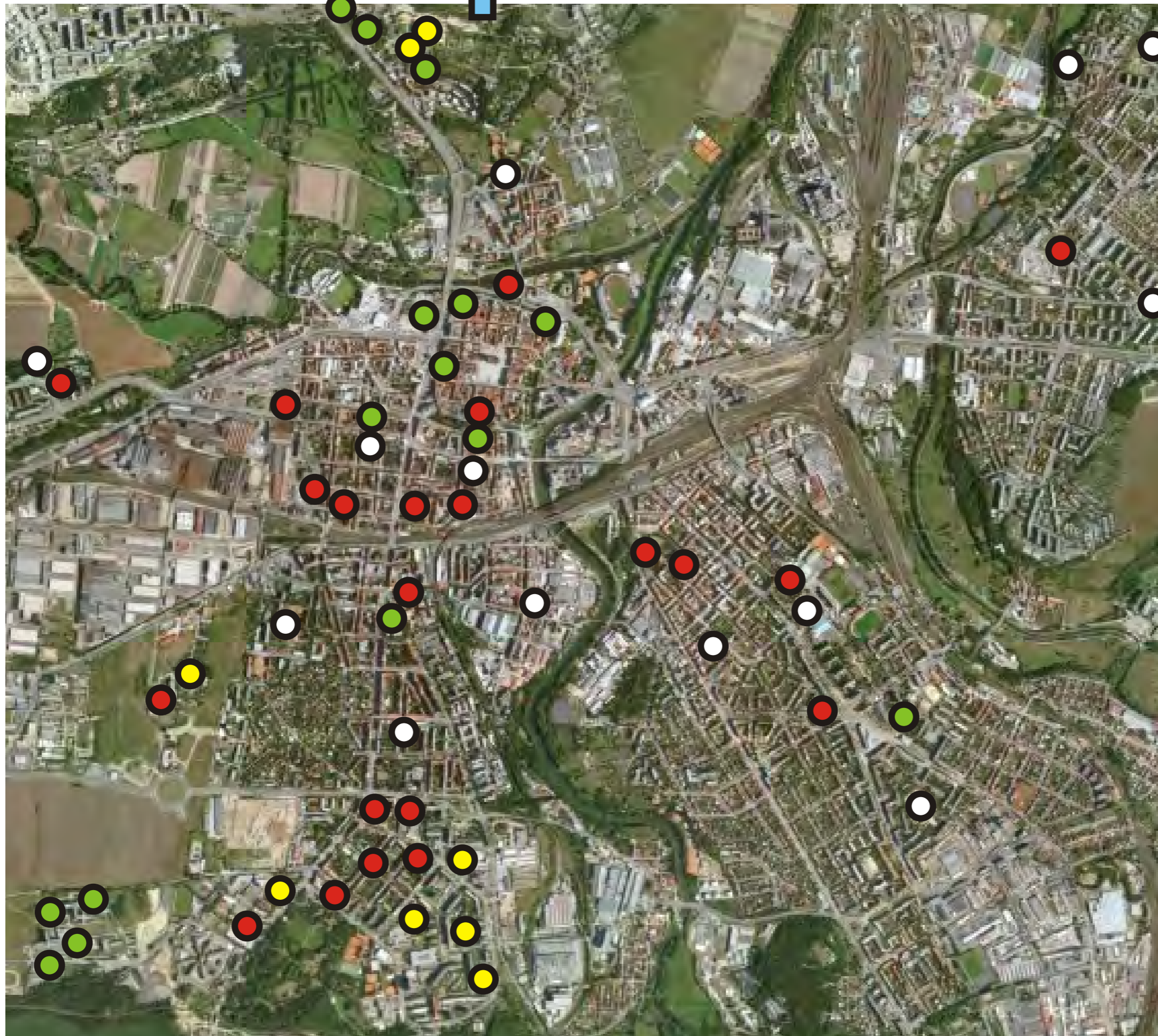
Nejpodstatnější navrhovanou změnou v rámci centra Plzně je průtah areálem Škoda ve směru sever - jih. Na tento záměr navazuje studie revitalizace Klatovské třídy. Průtah areálem Škoda má zajistit snížení dopravní zátěže v ulici Klatovská. Avšak, podle mého názoru, se prakticky jedná o přesunutí čtyřproudové ulice „o pár metrů“ dál na západ, kde tak v návrhu vznikají nevzhledné kruhové objezdy a mimoúrovňové křižovatky. Je to pouhé odsouvaní totožného problému, což je, podle mě, provizorní a krátkozraké řešení situace. Na druhou stranu je myšlenka „zdvojení“ Klatovské třídy velice zajímavá v případě, že se zde areálem Škoda nevybuduje nová čtyřproudová bariéra, ale pouze druhá alternativní možnost průjezdu z jihu na sever. Přičemž Klatovská třída bude zklidněná a bude do ní vnesen městský charakter stejně tak, jako do nové souběžné alternativy. Jednou z možností, jak novým průtahem skrz areál závodu Škoda nevytvořit v ještě horší formě „novou Klatovskou“, je využití jedné ze stávajících ulic pro dva pruhy v jednom směru a zároveň vytvoření průtahu areálem Škoda pro dva pruhy ve směru opačném. Avšak bez dnes navrhovaných mimoúrovňových křižovatek a rozměrných kruhových objezdů.

V Plzni si lze vybrat ze tří druhů prostředků městské hromadné dopravy - tramvaj, trolejbus a autobus. Jsou zde 3 tramvajové linky, 9 trolejbusových a 23 autobusových. Nalezneme zde 4 významnější přestupní uzly městské hromadné dopravy. Jedním z nejvýraznějších uzlů je přestupní stanice právě u Sadů pětatřicátníků. Dochází zde ke křížení všech tramvajových linek i linek autobusových. Díky této skutečnosti je okolí tohoto významného přestupního uzlu velmi dobře dostupné z celého města.

- tramvaj
- autobus
- trolejbus

V Plzni se nachází 50 mateřských škol, 35 základních škol, 20 středních škol a učilišť, 6 gymnázií, 3 vyšší odborné školy a 2 univerzity. Z univerzit jsou to Západočeská univerzita a Univerzita Karlova. Dále zde najdeme řadu vysokoškolských kolejí. Z tohoto obrázku je patrné, že největší koncentrace školských zařízení je podél osy, tvořené ulicí Klatovská. Ze sledování a podle informací studentů z Plzně lze ulici Klatovská označit za osu pohybu studentů. Další školská zařízení se váží převážně na trasy tramvajových linek.

- VŠ koleje
- vysoké školy
- střední školy
- základní školy
- navrhovaný kampus LF a výzkumné centrum

Do analýzy kulturních zařízení v Plzni jsou zahrnuty galerie, divadla, muzea, kina a knihovny. Z analýzy je patrné, že naprostá většina kulturních zařízení je situována v historickém centru města či v jeho bezprostřední blízkosti. Zajímavé je, že nejvýznamnější z kulturních zařízení (Tylovo divadlo, Západočeské muzeum, Krajská vědecká knihovna a Západočeská galerie) se orientují do sadů - „zeleného pásu“, který vznikl v místě někdejších hradeb města.

Pozn. V soutěži o návrh nové budovy Západočeské galerie byl pro tuto budovu vybrán pozemek rovněž v „zeleném pásu“ kolem historického jádra.

- divadla
- galerie
- knihovny
- kina
- navrhované divadlo
- navrhovaná galerie

_analýza kulturních zařízení

Jak již bylo zmíněno, Plzeň leží ve výhodné poloze na trase do Bavorska, navíc se jedná o čtvrté největší město České republiky a má tak potenciál, stát se mimo jiné turisticky zajímavým bodem, cílem. Z tohoto důvodu vznikla analýza „lákadla“, která byla vytvářena z pohledu turisty - „laika“. V analýze jsou zachyceny jak budovy (památkově chráněné či nikoli), tak i zajímavá a pro návštěvníky města příjemná místa. Je zajímavé, že v podstatě až na nové kašny na náměstí, které jsou obyvateli města mnohdy přijímány se značnými rozpaky, se jedná vesměs o historické památky. Pokud člověk hledá nějaké „lákadlo“ z dílny moderní architektury, musí se vydat jinam. V případě metropole západních Čech je zarážející, že svou moderní dominantu postrádá. Zvláště díky faktu, že se Plzeň stala evropským hlavním městem kultury roku 2015 a zajímavá moderní architektura k centru kultury nepochybně patří.

- 1 chrám sv. Bartoloměje
 - 2 Velká Synagoga
 - 3 Tylovo divadlo
 - 4 Alšova sgrafita
 - 5 Západočeské muzeum
 - 6 Františkánský klášter
 - 7 Pattonův memoriál
 - 8 nádražní budova
 - 9 sokolovna
 - 10 Rooseveltův most
 - 11 Kalikovský mlýn
 - 12 kostel sv. J. Nepomuckého
 - 13 Mikulášský hřbitov
 - 14 budova gymnázia
 - 15 kaple U Ježíška
 - 16 „Hamburk“
 - 17 radnice
 - 18 biskupství plzeňské
 - 19 Masné krámy
 - 20 Vodárenská věž
 - 21 Gerlachovský dům
 - 22 kostel sv. Anny
 - 23 sady
- ■ ■ ■ ■ vymezení historického jádra

MF DNES (8.1.2010)

Rozhovor s ředitelkou městské knihovny v Plzni Helenou Šlesingerovou.

“Dlouhodobě usilujeme o stavbu nové hlavní budovy, ale prozatím byla odložena snad až o deset let.”

PLZEŇSKÝ DENÍK (27.2.2010)

Rozhovor s ředitelkou městské knihovny v Plzni Helenou Šlesingerovou.

“Naším velkým snem je výstavba nové hlavní budovy, protože staré prostory již kapacitně nedostačují potřebám uživatelů.”

PRÁVO (19.5.2010)

Ředitelka městské knihovny v Plzni Helena Šlesingerová.

“Památkový objekt dnes již bohužel prostorově nevyhovuje potřebám čtenářů a současným knihovnickým trendům. Oslavíme příští kulaté výročí už v nové budově?”

ARCHIWEB (1.7.2009)

Diskuse o nové vědecké knihovně v Hradci Králové.

“Hradečáci, plzeňák vám těžce závidí a gratuluje!! A říká si, co asi Plzeň - město kultury 2015 - kdy tady se dočkáme podobně nadčasových realizací a staveb.”

PLZEŇSKÝ DENÍK

Uživatelka studijní knihovny k jejímu výročí.

„A co bych ti měla popřát do dalších let? Všechno nejlepší, kvalitní zaměstnance, odpovídající prostory, dostatek financí a čtenáře bez upomínek. Žádná velká stěhování, a když, tak do lepších a větších prostorů.”

CHARAKTERISTIKY POZEMKU:

- v místě „uzlu“ MHD => dobrá dostupnost
- na trase studentů (škola-kolej, škola-centrum..)
- na obvodu historického jádra; zeleného pásu
- blízko centra
- nedaleko autobusového nádraží
- na vytižené Klatovské třídě
- dobře dopravně dostupný automobilovou dopravou z lokalit mimo Plzeň

Jak již bylo zmíněno, pro tento pozemek je velmi důležitá vhodná volba funkce tak, aby negenerovala velké a nárazové dopravní zátěže, jelikož Klatovská třída je již dnes značně vytižená. Dále by měla zvolená funkce být přínosem pro Plzeň, protože pozemek je velmi dobře dopravně dostupný jak městskou hromadnou dopravou, tak i meziměstskou dopravou - autem či autobusem a leží v zajímavé oblasti na okraji historického jádra.

nová knihovna?

Jak bylo uvedeno, významné kulturní budovy Plzně jsou uspořádány po obvodu historického jádra. Z tohoto pohledu je pozemek po bývalých kasárnách pro funkci knihovny vhodný. Z hlediska toho, že knihovna negeneruje velké a nárazové dopravní zátěže, je tato funkce pro pozemek ideální. Díky své poloze v blízkosti centra a dobré dostupnosti pomocí městské hromadné dopravy i meziměstské dopravy, pozemek vybízí k využití pro funkci, sloužící veřejnosti, která bude přínosem pro město (popřípadě celý Plzeňský kraj), což funkce knihovny rozhodně splňuje.

Z předešlých analýz vyplývá, že v Plzni chybí výrazná stavba moderní architektury. Vzhledem k výhodné poloze Plzně na trase do Bavorska a vzhledem k tomu, že je Plzeň nejen hlavním městem Plzeňského kraje, ale stala se i evropským hlavním městem kultury roku 2015, měla by svou moderní dominantu mít. Moderní knihovny a kulturní stavby obecně takovýmito městskými dominantami v dnešní době bezpochyby jsou. Přidaná hodnota těchto staveb mnohdy spočívá právě v tom, že se stávají magnetem pro dané místo či město. Je to hodnota morálně nevyčísitelná, která potom městu přináší hodnotu komerční. Příkladem toho, kdy se knihovna stala magnetem města, může být například knihovna v Seattlu, která je z 80% navštěvovaná pro svou architekturu. Dalším příkladem, kdy kulturní stavba výrazně pomohla městu je Guggenheimovo muzeum v Bilbao. Dokud tam tato Gehryho stavba nestála, bylo Bilbao pouze průmyslovým městem, kam turisté prakticky nezavítali.

knihovny v Plzni dnes

Co se týká městské knihovny, tak je v současné době čím dál silněji slyšet hlas právě ředitelky této knihovny, že prostory hlavní budovy již nedostačují potřebám a je třeba postavit budovu novou. A nejen ředitelka se vyjadřuje k této situaci. I návštěvníci městské knihovny si na současnou situaci stěžují.

V případě krajské vědecké knihovny je situace z pohledu návštěvníků snad ještě smutnější. Pokud chcete, například jako student, jít do knihovny studovat, nenabízí vám prostory moc přívětivá místa. Studenti si stěžují na nepříjemné prostředí pro soustředění a pocit nedostatečného soukromí. Dalším velkým nedostatkem je skutečnost, že knih ve volném výběru je žalostně málo, byť se nedávno otevřela nová část právě s volným výběrem. Na velkou řadu knih musíte čekat do druhého dne, než dorazí ze vzdáleného skladu. Což je z pohledu potřeb studentů dlouhá doba. Navíc musíte do knihovny razit cestu dvakrát. Neposledním problémem, z pohledu moderních knihoven, je omezený přístup. Do knihovny můžete jít pouze jako registrovaný, což je situace, která jde proti směru trendu moderních knihoven. Vždyť je to stavba pro veřejnost, a tak by přístup neměl být limitován financemi.

Vývoj knihoven

Vývoj knihoven začíná přibližně před třemi tisíci lety. Ale předpoklady k tomu musíme hledat ještě asi o dva tisíce let dříve, kdy vznikalo písmo.

Tři významné mezníky ve vývoji knihoven (tři informační exploze):

- vznik písma, jehož zachycování postupně přivedlo vznik knihoven;
- objev knihtisku, který znamenal mnohonásobení počtu exemplářů jednotlivých titulů a jejich zlevnění, a vytvořil tak podmínky pro rozšíření fenoménu knihovna;
- vynález informačních technologií, kde je možné konstatovat, že tento proces ještě zdaleka neskončil a pronikavě mění vzhled knihoven a jejich služby.

• první mezník - VZNIK PÍSMO:

- 3500 - 3000 př.n.l. - vznik písma - Egypt, Sumer, Harappa
- 1400 př.n.l. - vznik písma - Čína
- kolem 300 př.n.l. - Alexandrijská knihovna (?nejstarší?)

• druhý mezník - VZNIK KNIHTISKU:

- 1453 - Johannes Gutenberg - vznik knihtisku
- vlivem knihtisku rychle narůstaly sbírky knih => potřeba větších prostor (ne pouze místností, ale celých budov)
- renesance - v Itálii začaly vznikat honosné palácové knihovny
- baroko - knihovny součástí nějaké budovy (křídlo kláštera, univerzity...)
- 1879 - počátek zavádění volného výběru (USA); u nás 1930

• třetí mezník - NÁSTUP INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ:

- i přes obavy ze zániku knihoven vlivem nastupujících informačních technologií nastal spíše boom výstavby nových knihoven, jelikož právě nové informační technologie ztraktivnily služby a umožnily přidat další
- do knihoven pronikají IT od 60. let minulého století
- > technizace knihoven - počítače, projekční plátna, připojení k internetu atd. -> přibývají studující a prodlužuje se doba jejich pobytu v knihovně

5P současných knihoven

- Přívětivost pro čtenáře (příjemné a nápadité prostředí, bohaté služby)
- Pohodlí pro knihovníky
- Příznivost pro knihovní jednotky (chráněné před slunečními paprsky atd.)
- Půvabnost stavby v exteriéru i interiéru
- Přístupnost pro čtenáře (veřejná knihovna do 15 minut z místa bydliště)

Knihovna podle směrnice UNESCO

- má být flexibilní, aby mohla pojmout nové, rozšířené služby
- umístěná poblíž dalších veřejných budov, poblíž ústřední dopravní sítě, v blízkosti rušného života, dobře dostupná pěšky, autem, MHD, na kole
- má být k dispozici veřejnosti pro schůze, výstavy, představení, hudební pořady...
- vybavena odpovídající moderní technikou (elektronickou i audiovizuální)
- má být přizpůsobena všem generacím - dětem, mladistvým, dospělým ...
- má umožňovat tělesně postiženým nezávislý přístup k informacím
- prostředí knihovny má být co nejvhodnější, příjemné, bezpečné a přehledné
- má mít zařízení, které usnadňuje její využívání, např. schránky pro vrácení materiálů mimo otevírací dobu, možnost samoobslužného vydávání a vrácení materiálů
- je volně přístupná všem
- vhodné je její spojení s jinou funkcí - muzeum, galerie...
- vstup má být umístěn ze strany, odkud přichází nejvíc lidí
- ovzduší má být vytápěním a klimatizací udržováno na vhodné teplotě

Program vyplývá jak z analýz již postavených či navrhovaných knihoven u nás i ve světě, tak i z komunikace s knihovnicí v Plzni a Liberci.

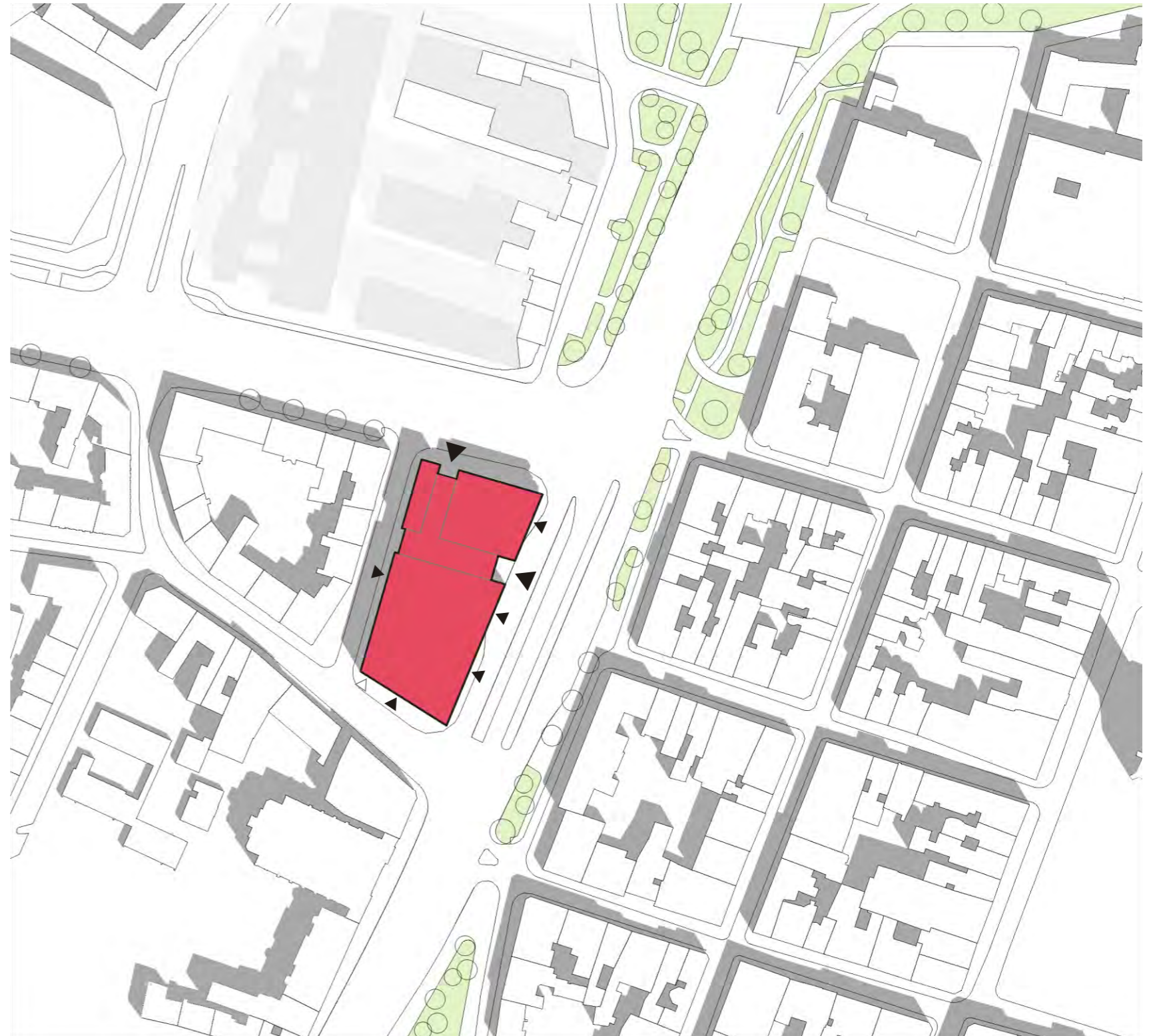
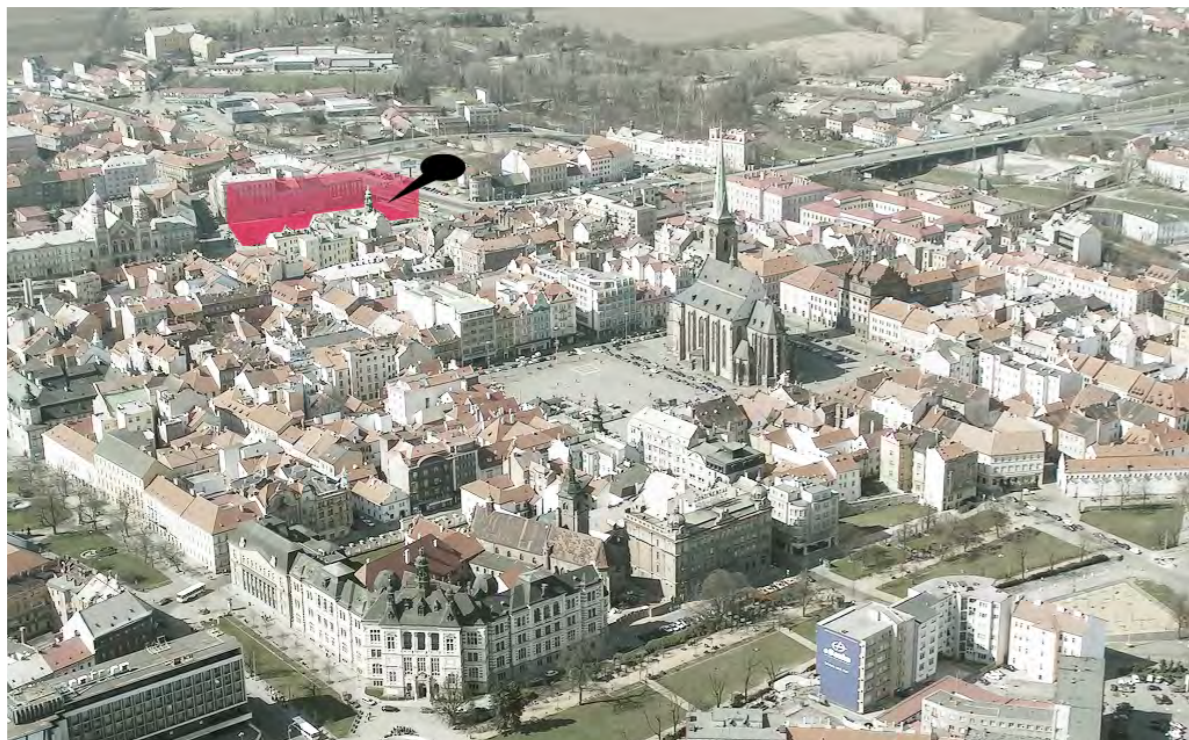
PROSTORY PRO VEŘEJNOST:

- volný výběr knih - oddělení pro děti
 - oddělení pro dospělé
 - oddělení studijní a vědecké knihovny
 - oddělení audiovizuální
- čítárna časopisů a tisku
- studovna (počítače, internet)
- počítačová učebna (překlenutí "digitálního rozdílu), učebny pro školení atd.
- internetový klub
- konferenční sál (cca 100 lidí)
- literární kavárna
- galerie, výstavní prostory na chodbách (pro začínající umělce)
- prostor pro akce (křtění knih, autorská čtení, akce pro děti...)
- oddělené studijní boxy, relaxační zóny, dětské koutky
- prodej knih, copy centrum
- výpůjční pult i samoobslužné vydávání a vracení materiálů
- šatna, toalety, přebalovací místnost, parkoviště
- box na vracení materiálu mimo otevírací dobu

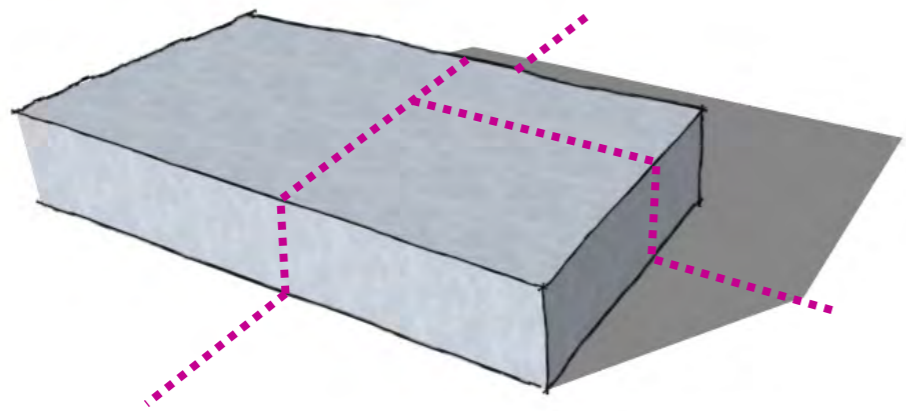
ZÁZEMÍ:

- kanceláře
- sklady
- archiv
- denní místnost
- čajová kuchyňka
- zasedací místnost
- šatna
- toalety
- serverovna
- velící místnost...

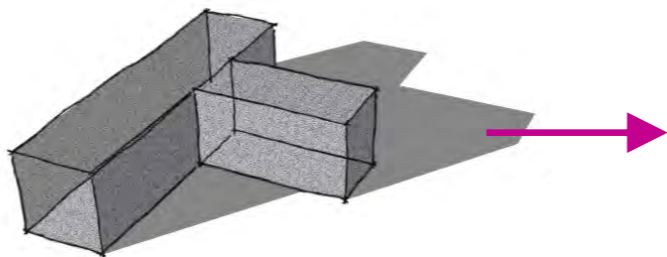

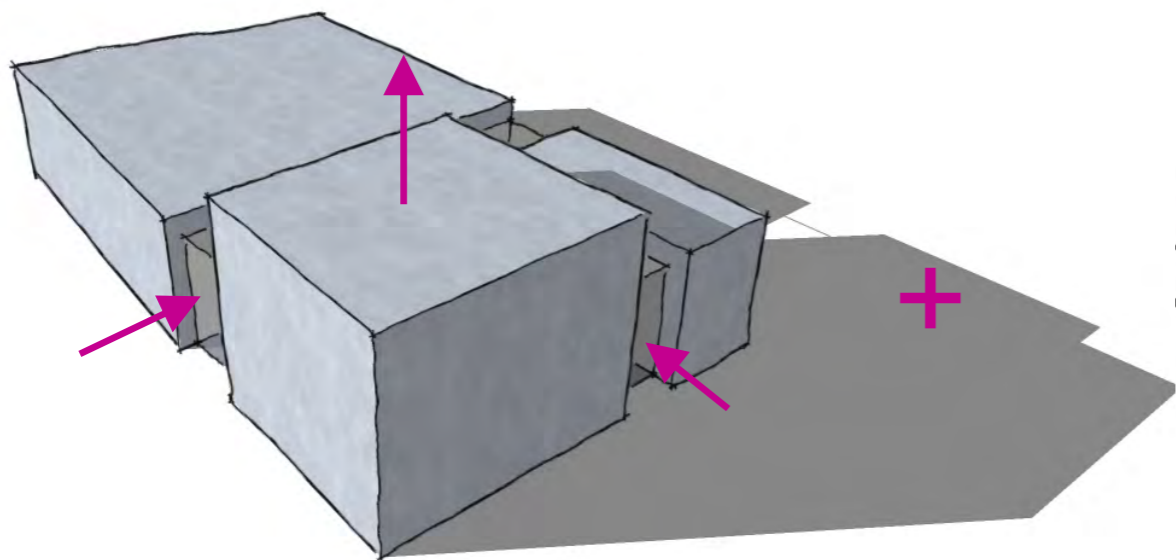
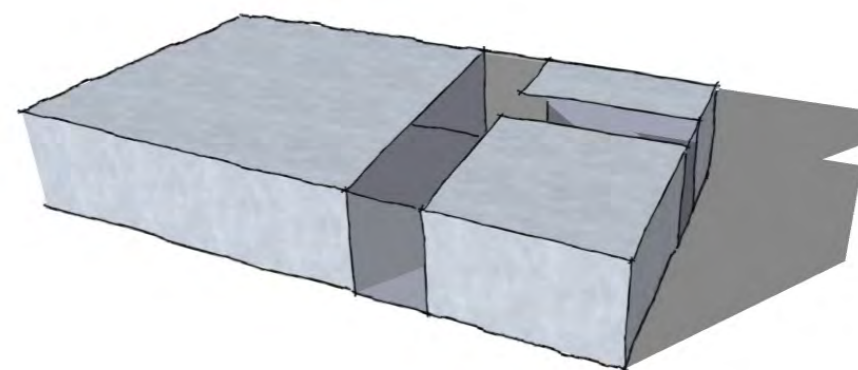

_rozdělení na 3 bloky (kancelářský, studijní, „rušný“ - živý)

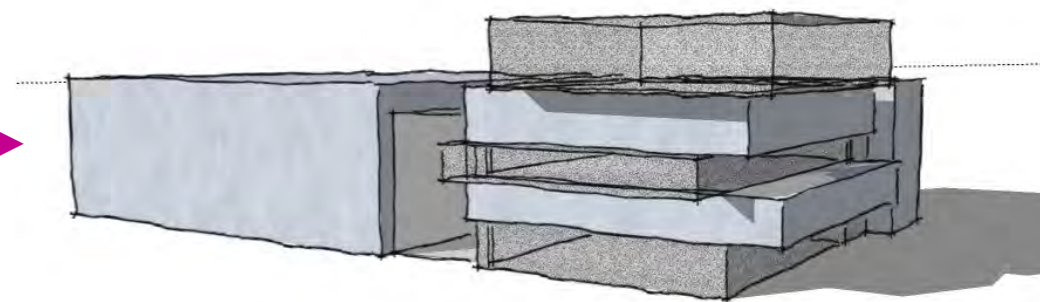
_vložení atria k prosvětlení a zajištění lepší orientace v objektu

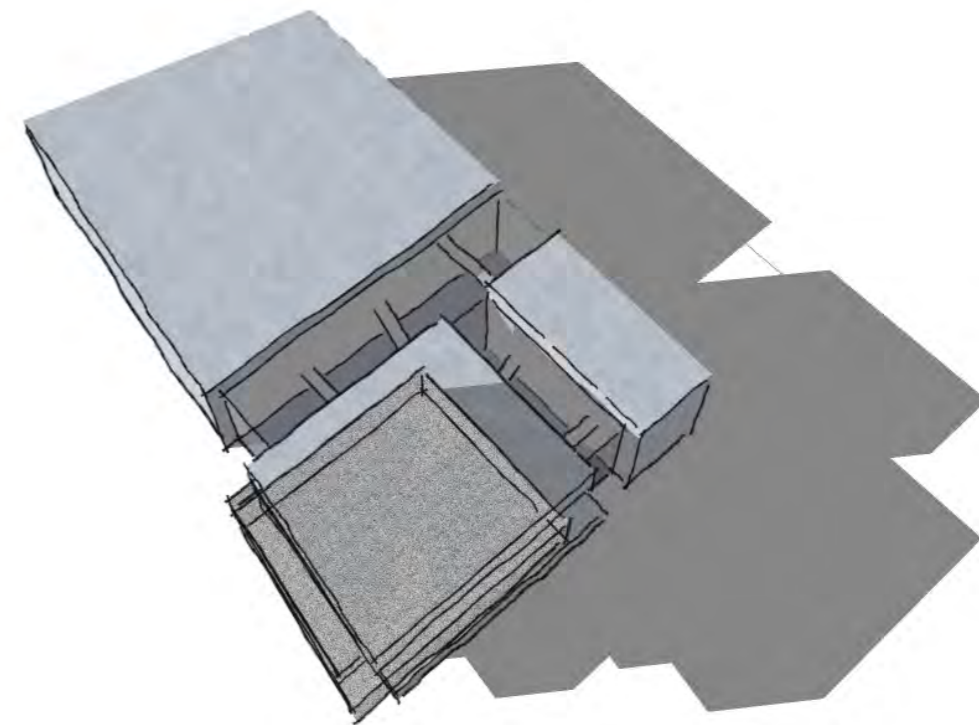
_ustoupení atria směrem dovnitř => vytvoření předprostoru hlavních vstupů a rozbití délky fasády
_zdůraznění nároží zvýšením

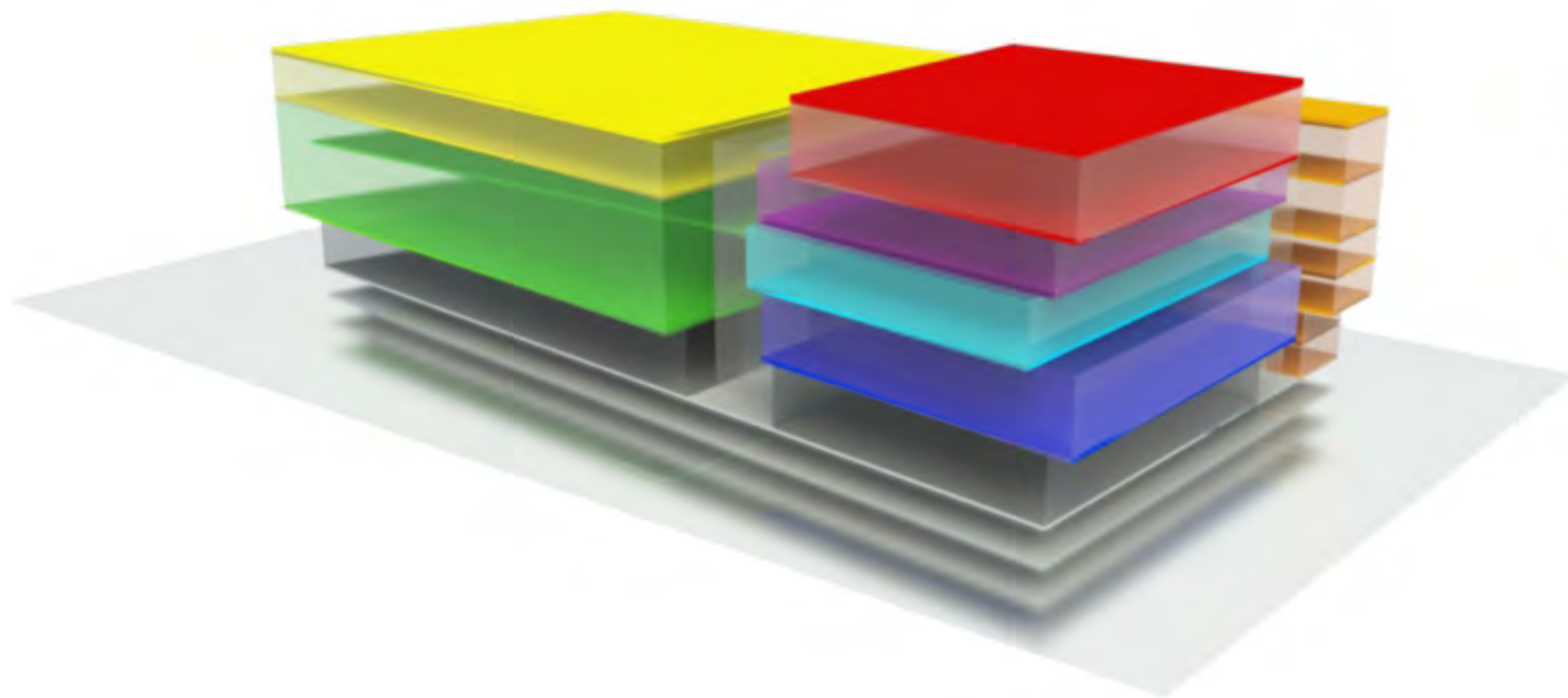
_inspirace v podobě naskládaných knížek v místě nároží (hravější pojetí této části v reakci na rušný život v tomto prostoru)
_každá „knížka“ se v exteriéru liší, v zásadě jsou však obdobné
_odlišnost těchto „knížek“ se projevuje i v interiéru; každá obsahuje jinou funkci - jiný příběh

_propojení jednotlivých bloků lávkami

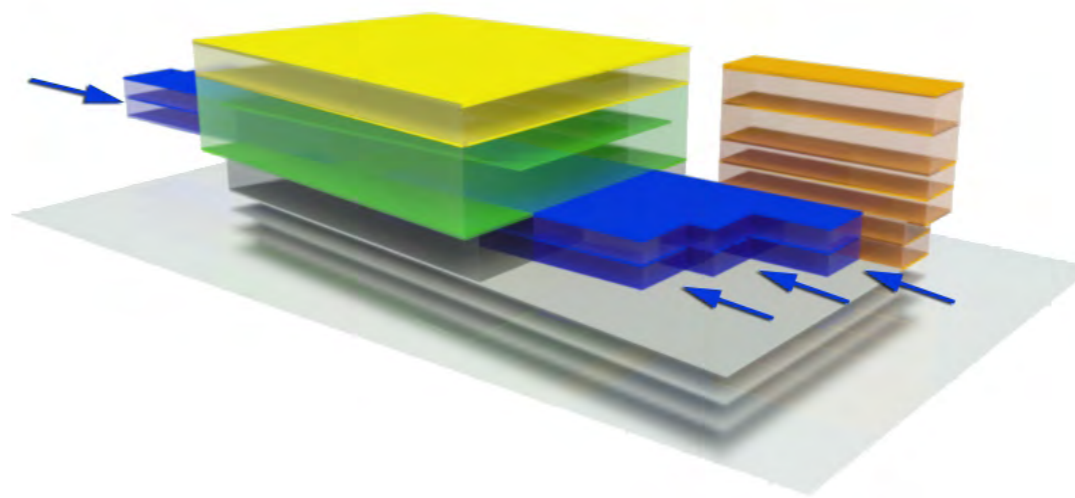
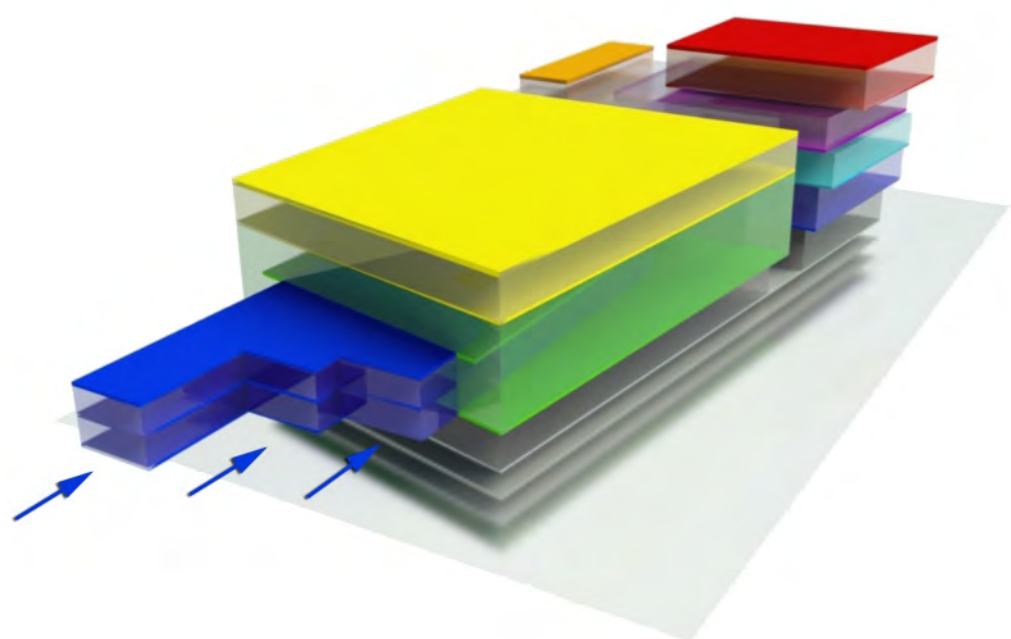

_objekt

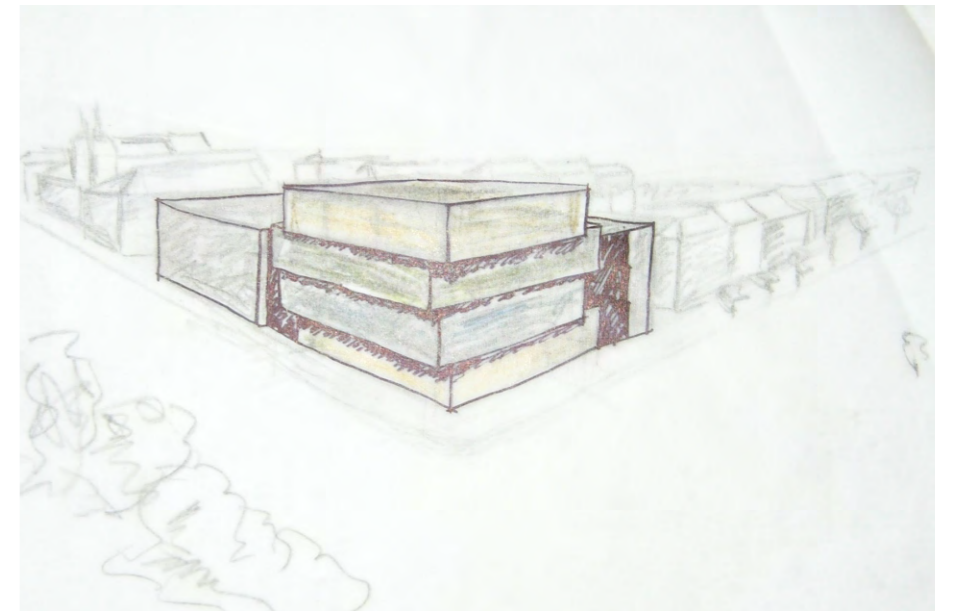

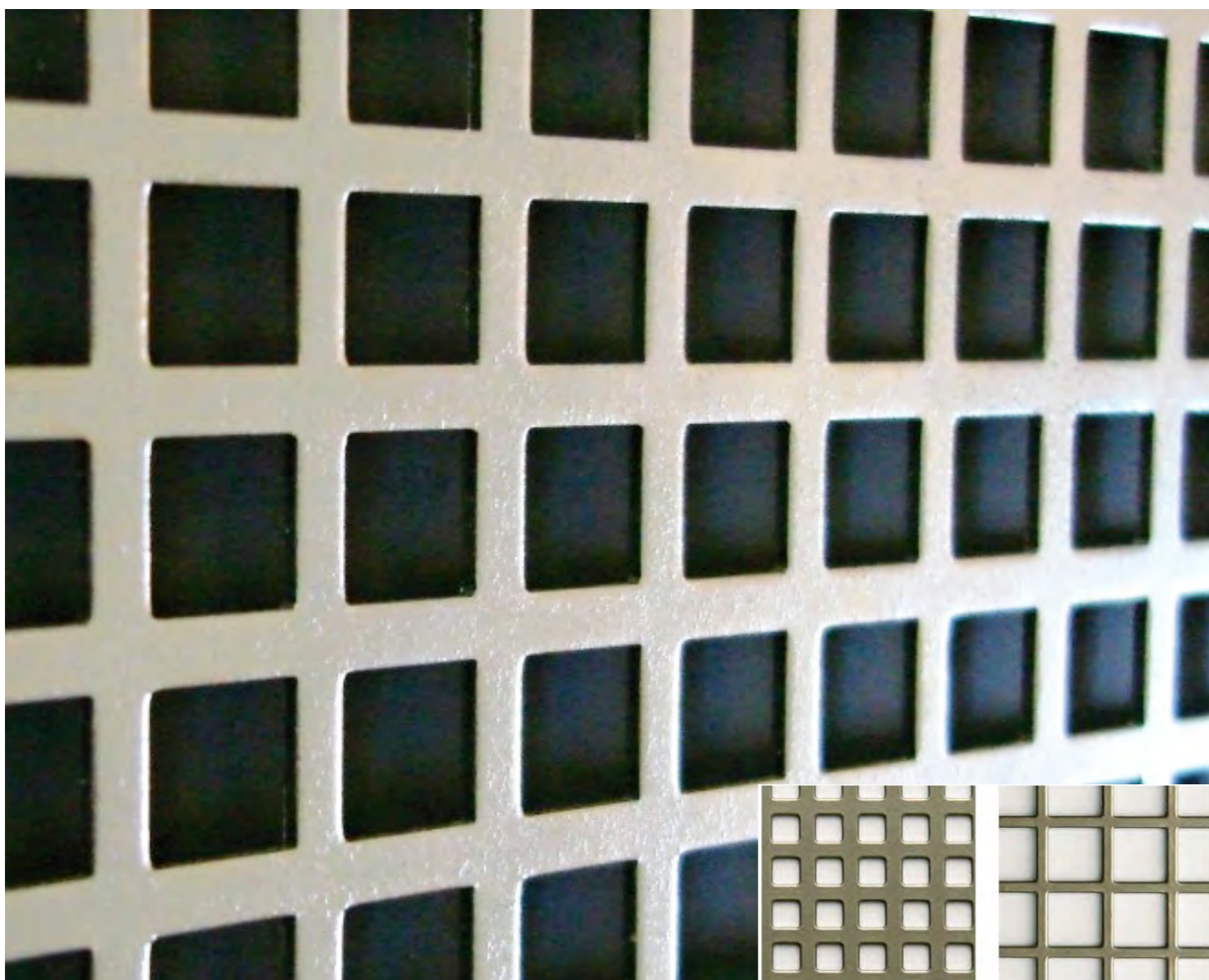
	parter (literární kavárna, galerie, copy centrum)		kavárna
	městská knihovna		audiovizuální knihovna
	vědecká (studijní) knihovna		dětská knihovna
	kanceláře		polyfunkční sály

_rozložení funkcí

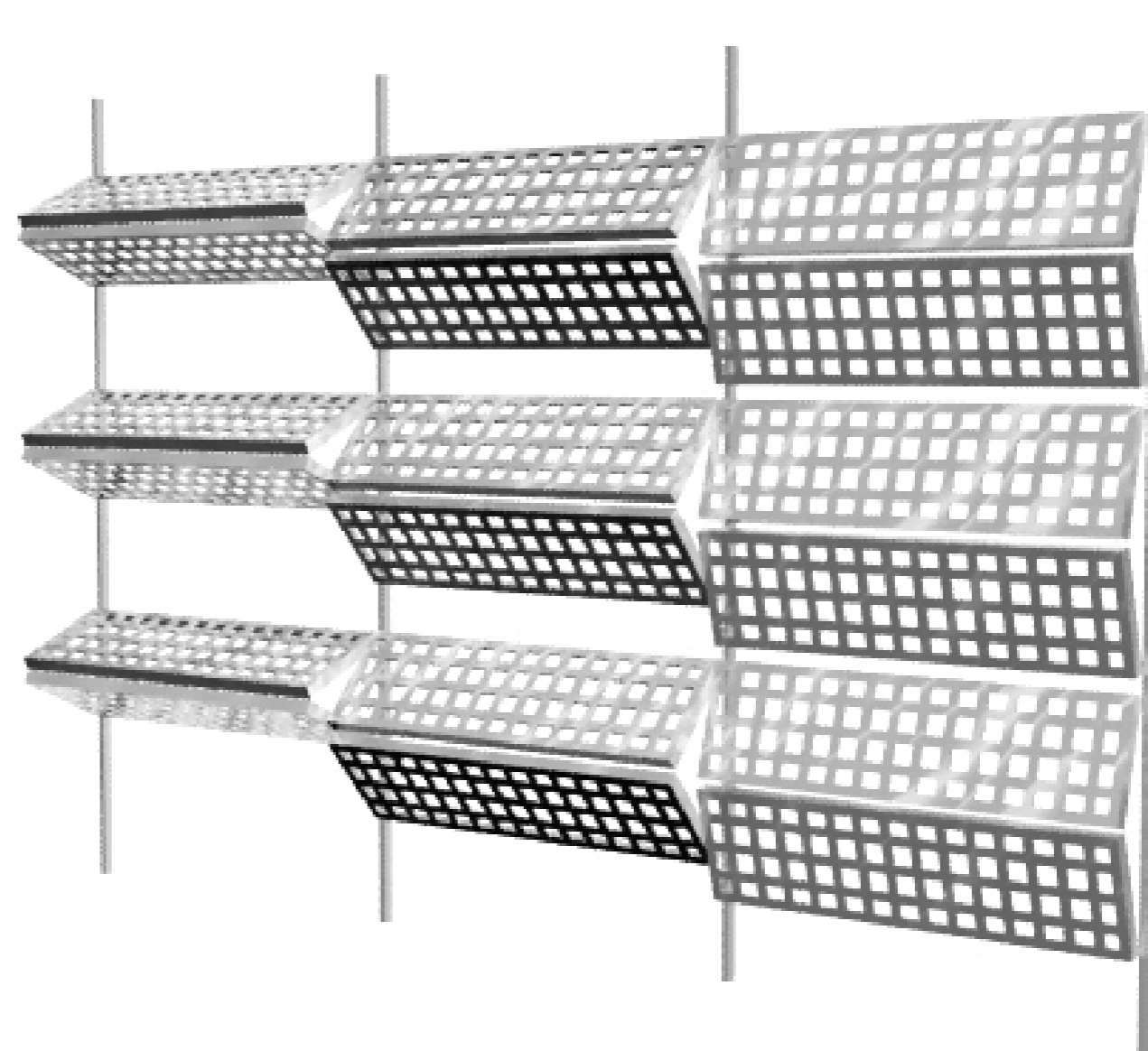

_vsunutí skladů knihovního fondu

_materiál

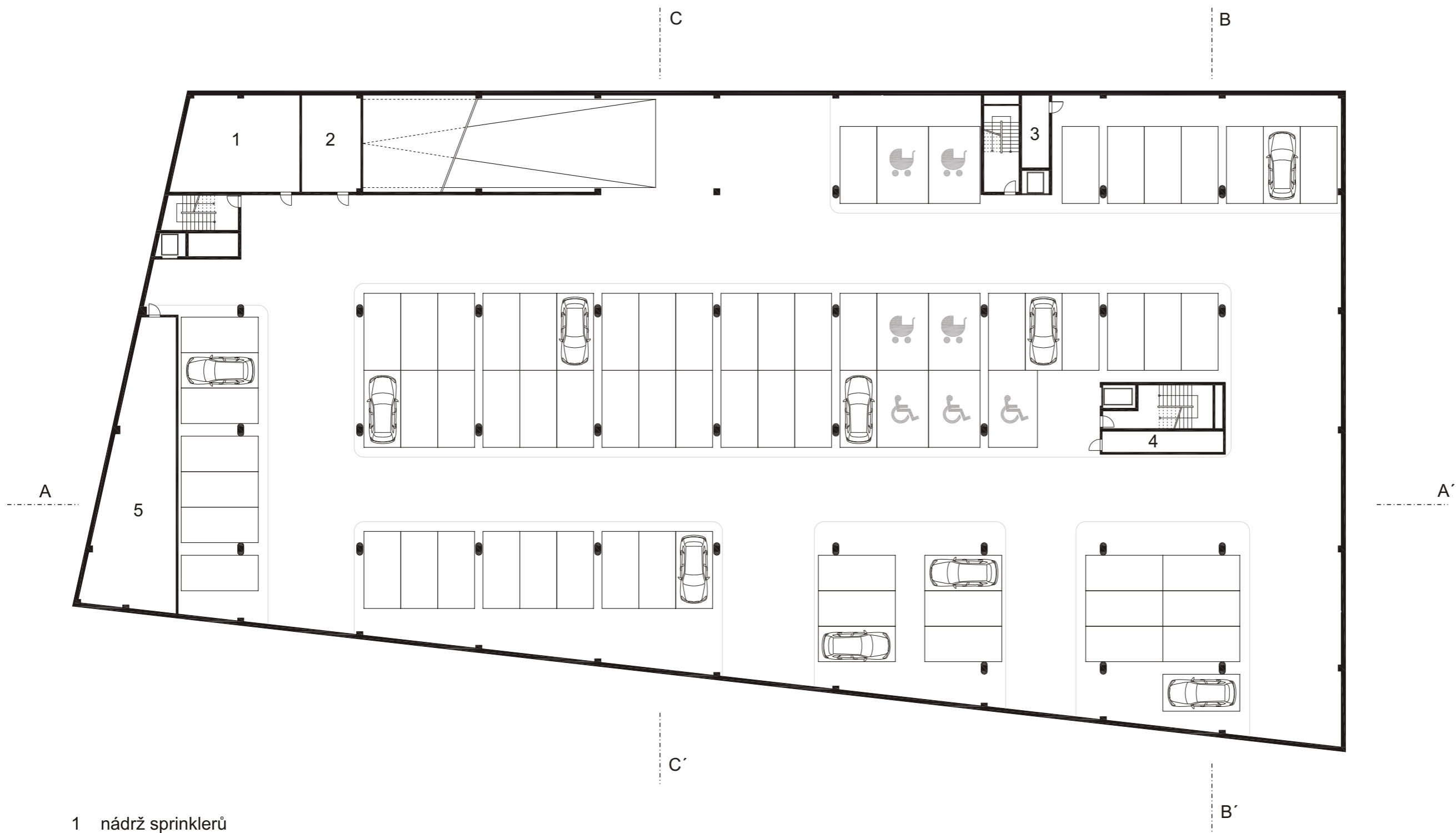

_princip zatahování

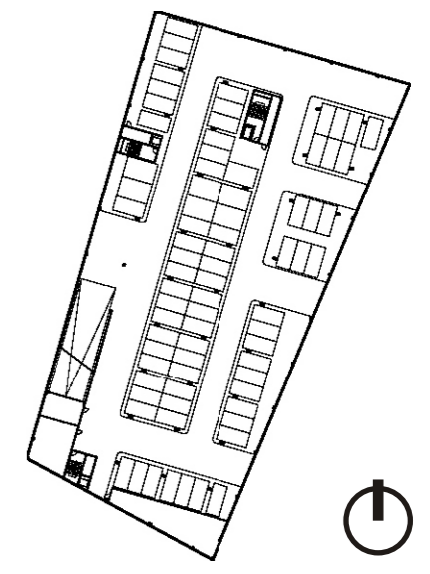
Pohyblivé panely z perforovaného hliníkového plechu. Tento materiál byl vybrán především z toho důvodu, aby bylo ve studijních prostorách zajištěno za každého počasí a v každou denní dobu ideální světlo. Pohyb těchto panelů je na sobě nezávislý. Poloha panelů se díky tomuto systému může v průběhu dne měnit. Knihovna tak získává novou tvář a návštěvníci knihovny pohodu pro četbu.

_fasáda

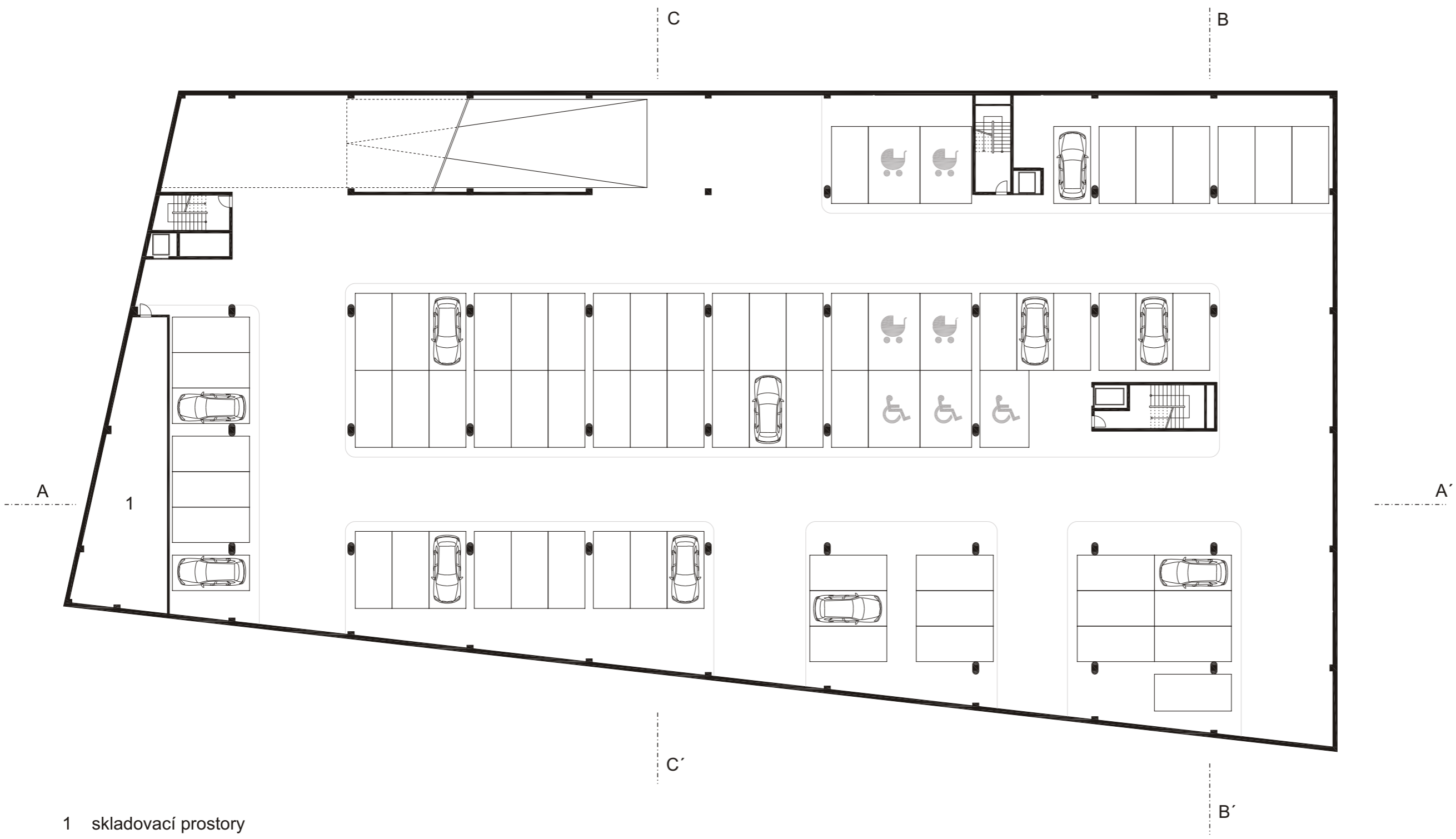

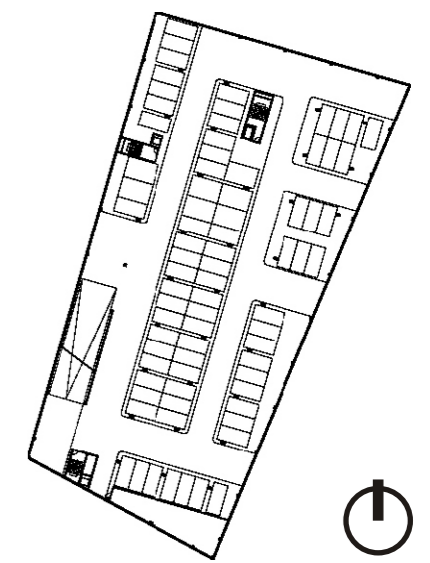
- 1 nádrž sprinklerů
- 2 strojovna sprinklerů
- 3 strojovna
- 4 strojovna
- 5 skladovací prostory

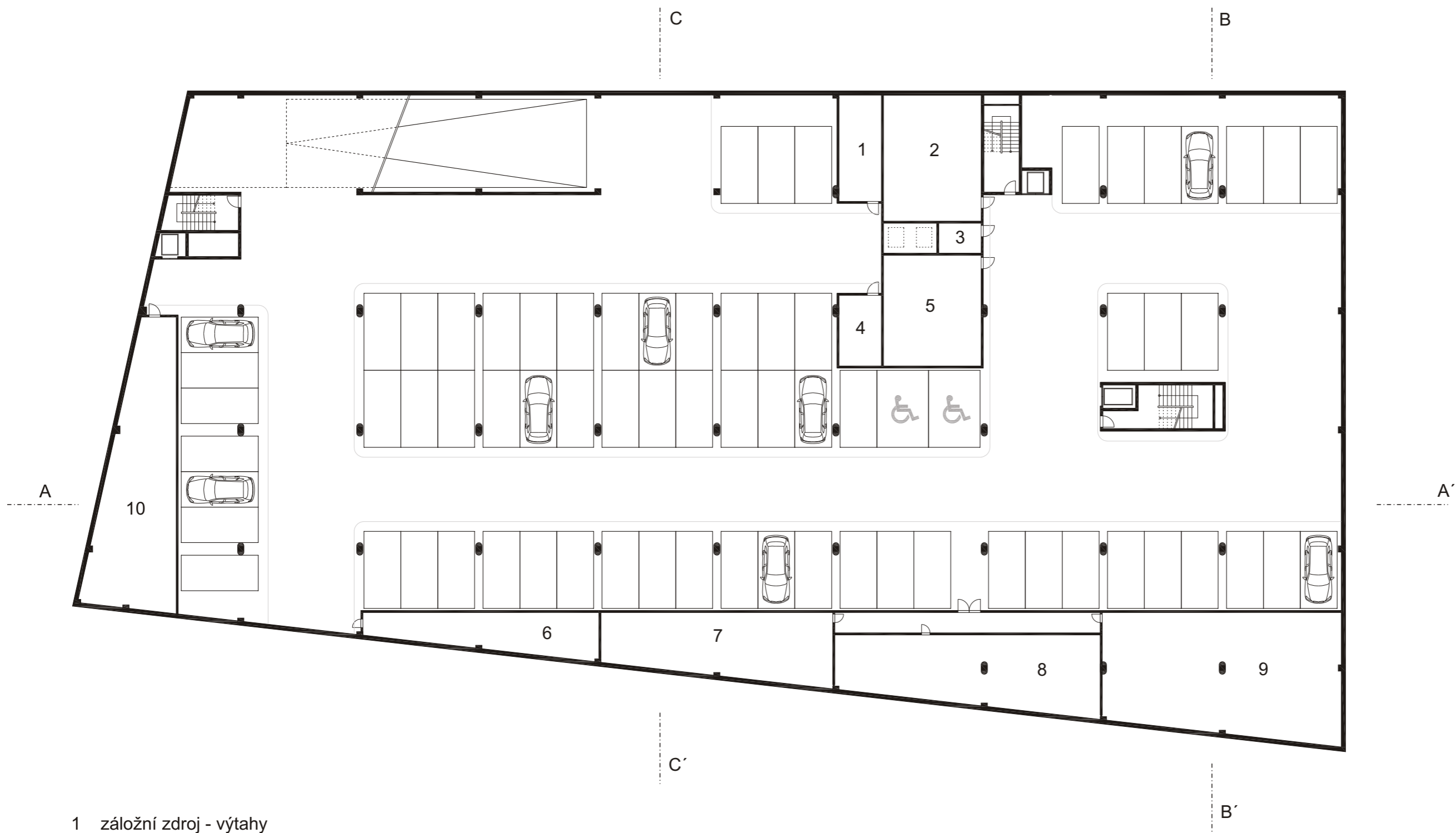
_půdorys 3.PP 1:300

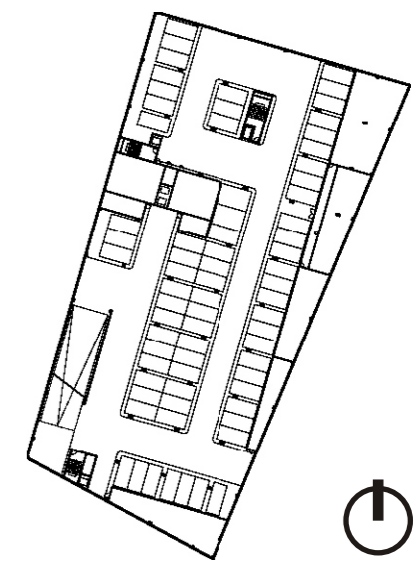
1 skladovací prostory

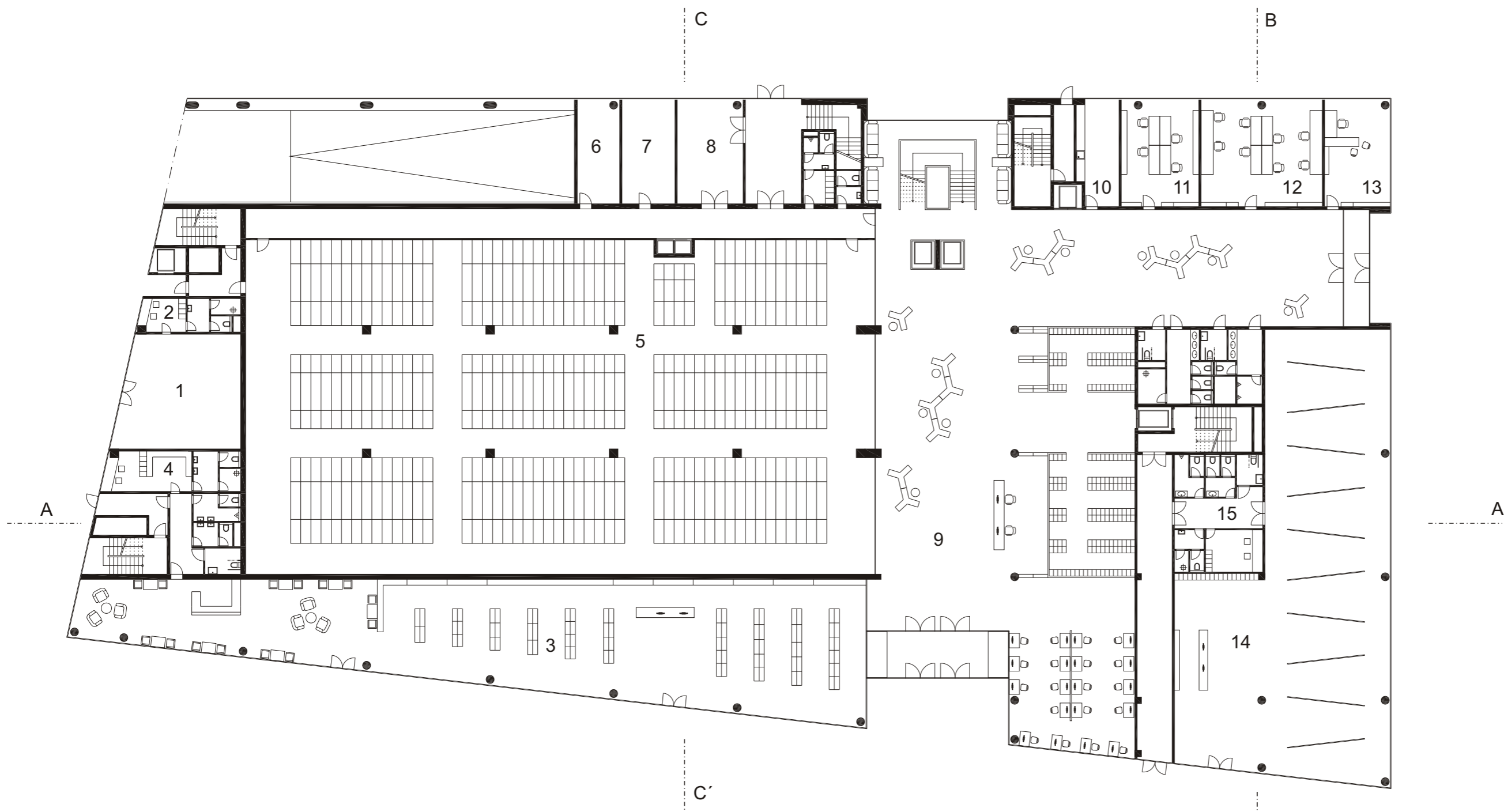
_půdorys 2.PP 1:300

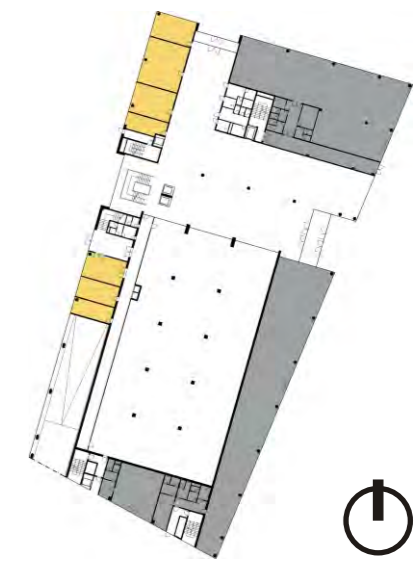
- 1 záložní zdroj - výtahy
- 2 trafostanice
- 3 strojovna
- 4 místnost pro úklidový stroj
- 5 záložní zdroj
- 6 odpadky
- 7 sklad
- 8 zdroj tepla (výměník)
- 9 strojovna vzduchotechniky
- 10 skladovací prostory

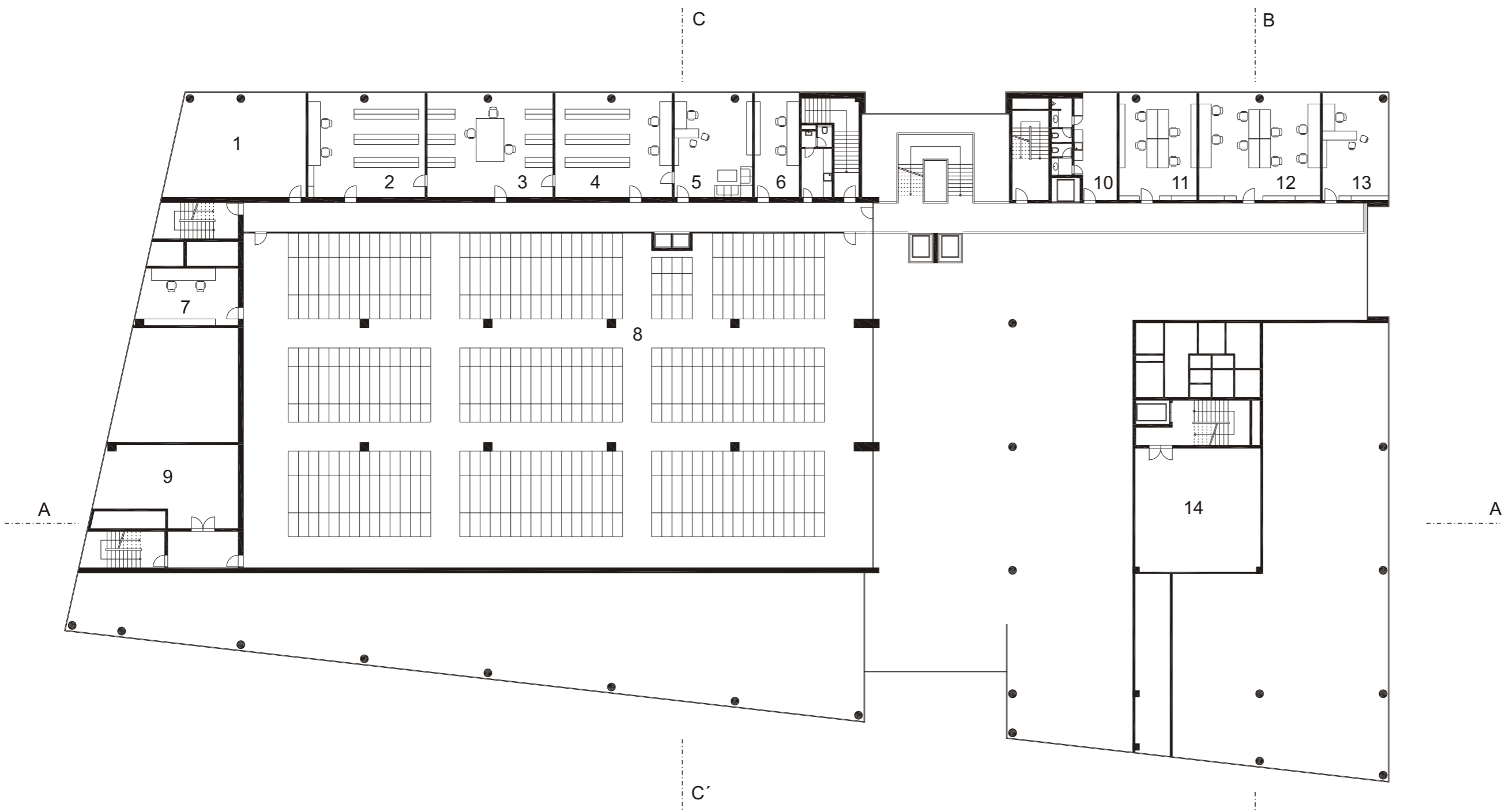
_půdorys 1.PP 1:300

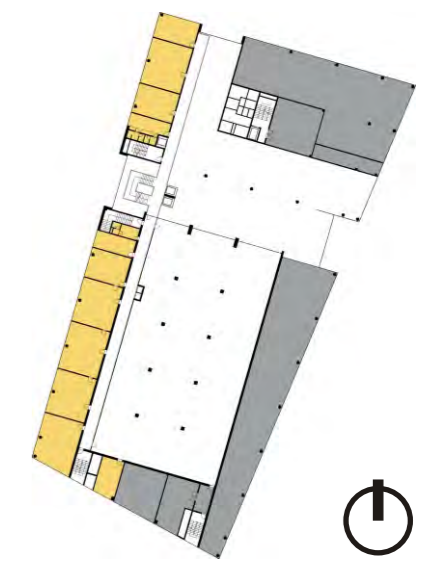
1	copy centrum	10	denní místnost
2	zázemí - copy centrum	11	kancelář
3	knihkupectví - literární kavárna	12	kancelář
4	zázemí knihkupectví	13	kancelář - vedoucí oddělení
5	sklad knihovního fondu	14	galerie
6	server	15	zázemí - galerie
7	velín		
8	sklad		
9	vstupní hala (informace, veřejný internet, šatní skříňky, čítárna denního tisku, výstavní prostory)		

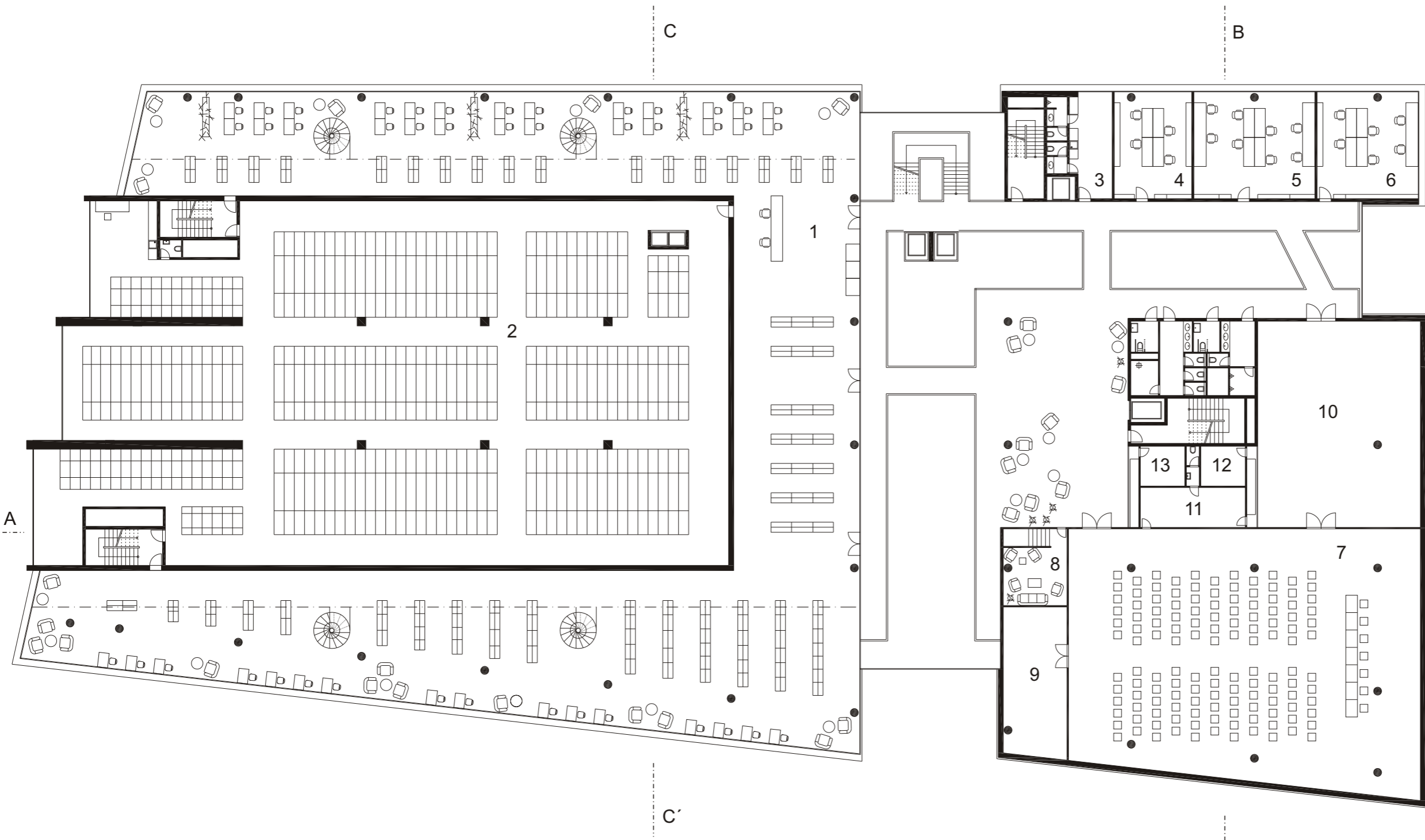
_půdorys 1.NP 1:300

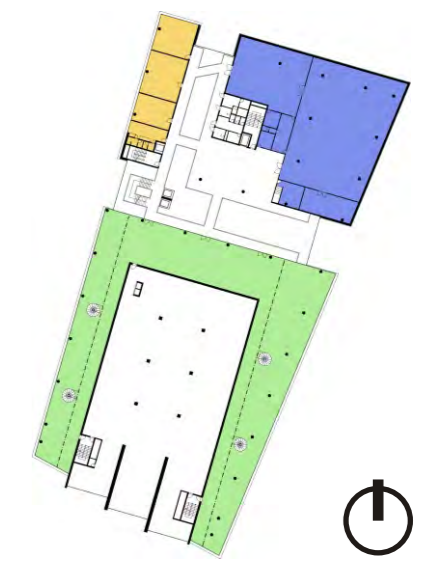
1 archiv	10 denní místnost
2 katalogizace	11 kancelář
3 balírna knih	12 kancelář
4 akvizice	13 kancelář - vedoucí oddělení
5 vedoucí akvizice	14 sklad - galerie
6 kancelář	
7 kancelář pracovníků skladu	
8 sklad knihovního fondu	
9 sklad - knihkupectví	

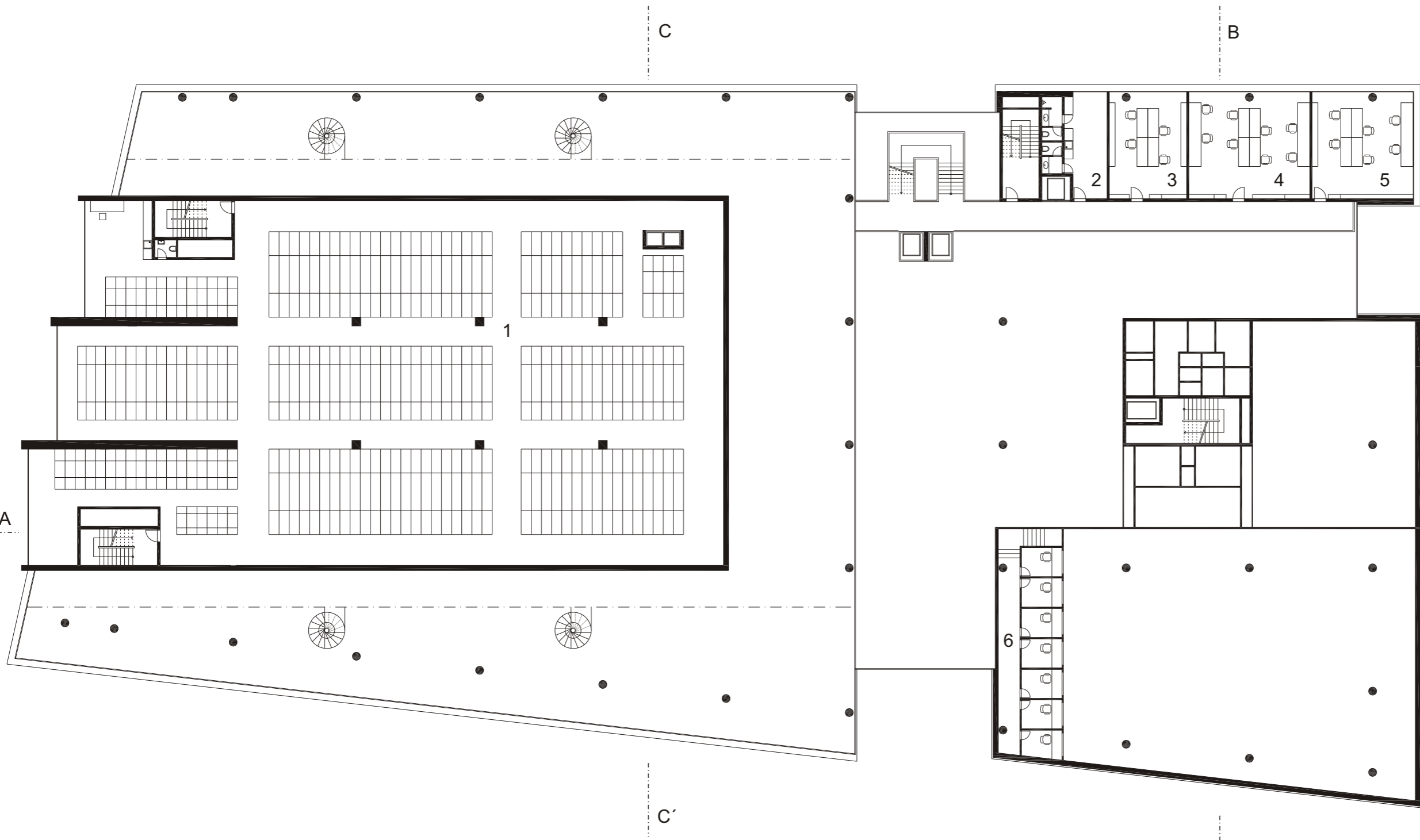
_půdorys 2.NP 1:300

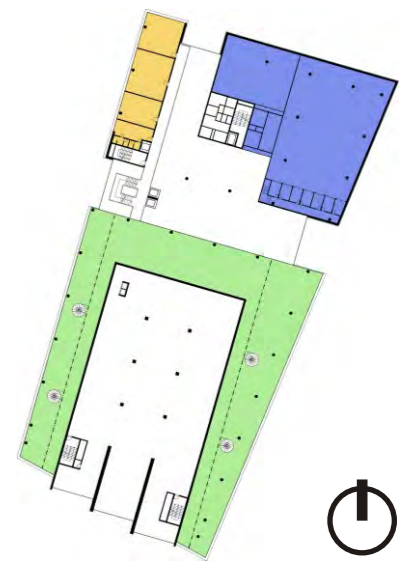
1 studijní - vědecká knihovna	10 malý sál
2 sklad knihovního fondu	11 zázemí sálů
3 denní místnost	12 sklad catering
4 kancelář	13 sklad catering
5 kancelář	
6 kancelář	
7 velký sál	
8 odpočinková místnost pro tlumočníky	
9 sklad	

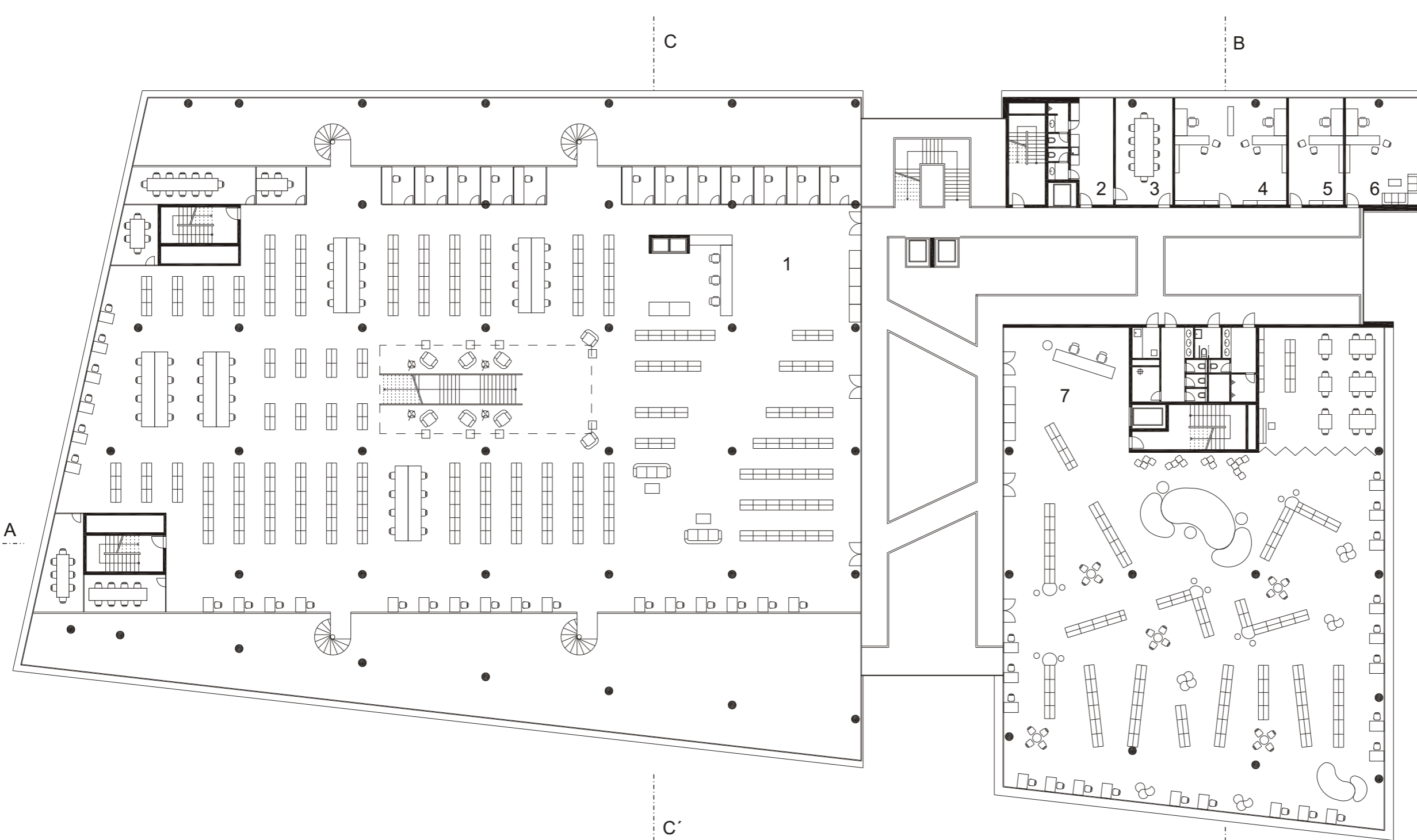
_půdorys 3.NP 1:300

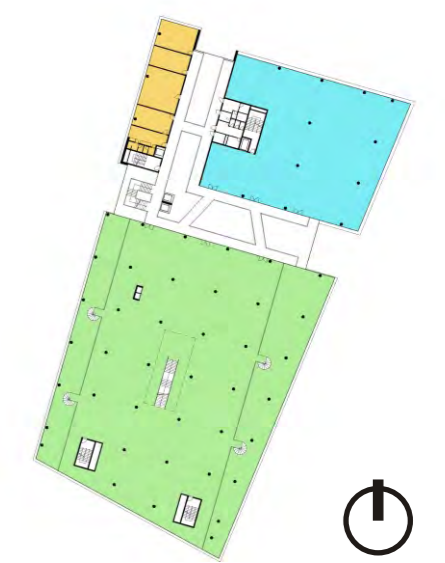
- 1 sklad knihovního fondu
- 2 denní místnost
- 3 kancelář
- 4 kancelář
- 5 kancelář
- 6 tlumočnické kabiny

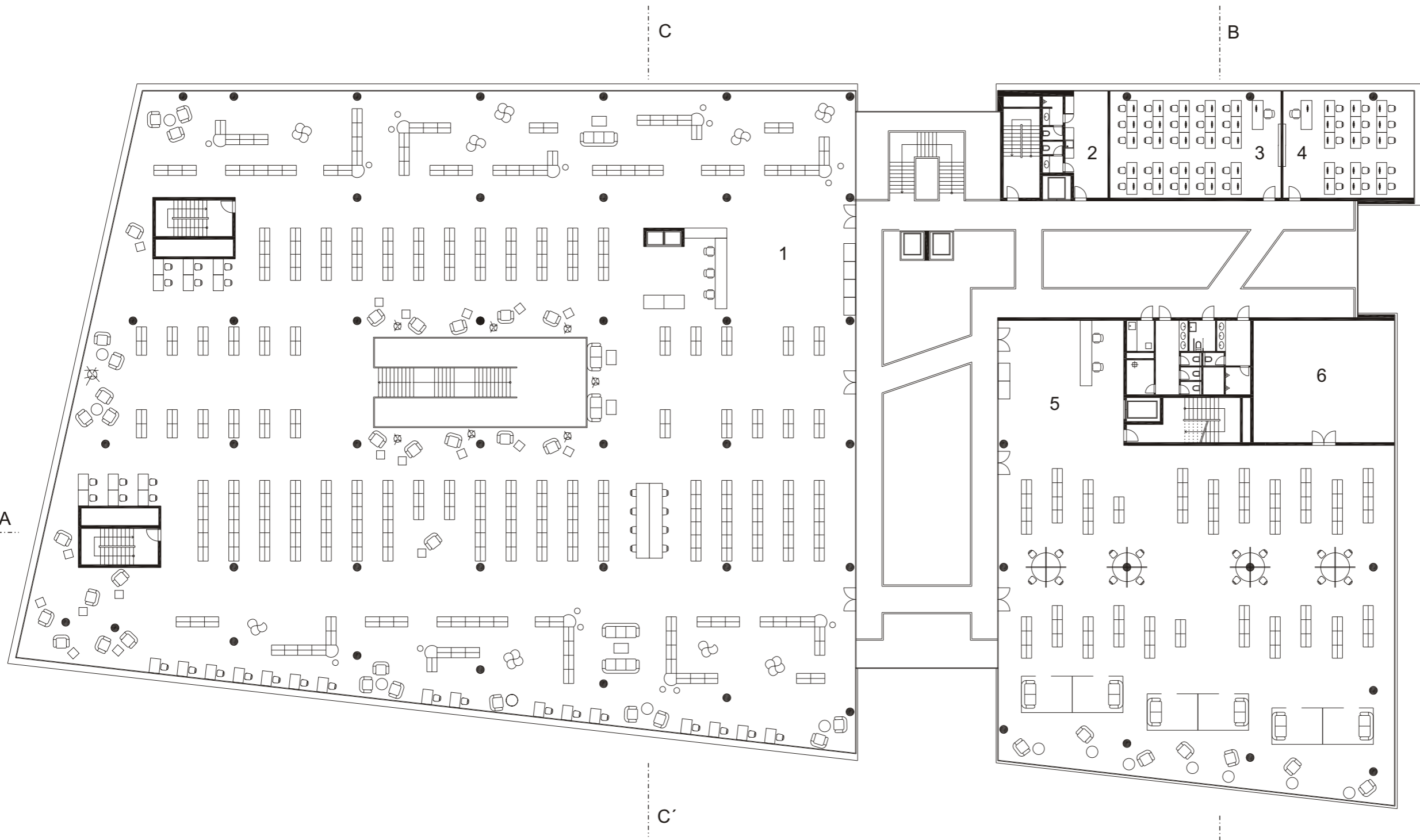
_půdorys 4.NP 1:300

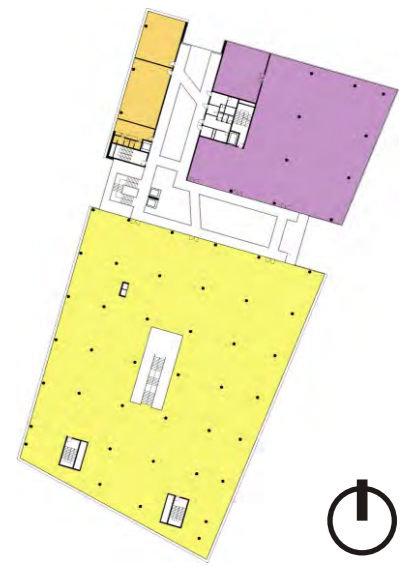
- 1 vědecká - studijní knihovna
- 2 denní místnost
- 3 jednací místnost
- 4 kancelář - vedoucí oddělení
- 5 kancelář - vedoucí oddělení
- 6 kancelář ředitele
- 7 dětská knihovna

_půdorys 5.NP 1:300

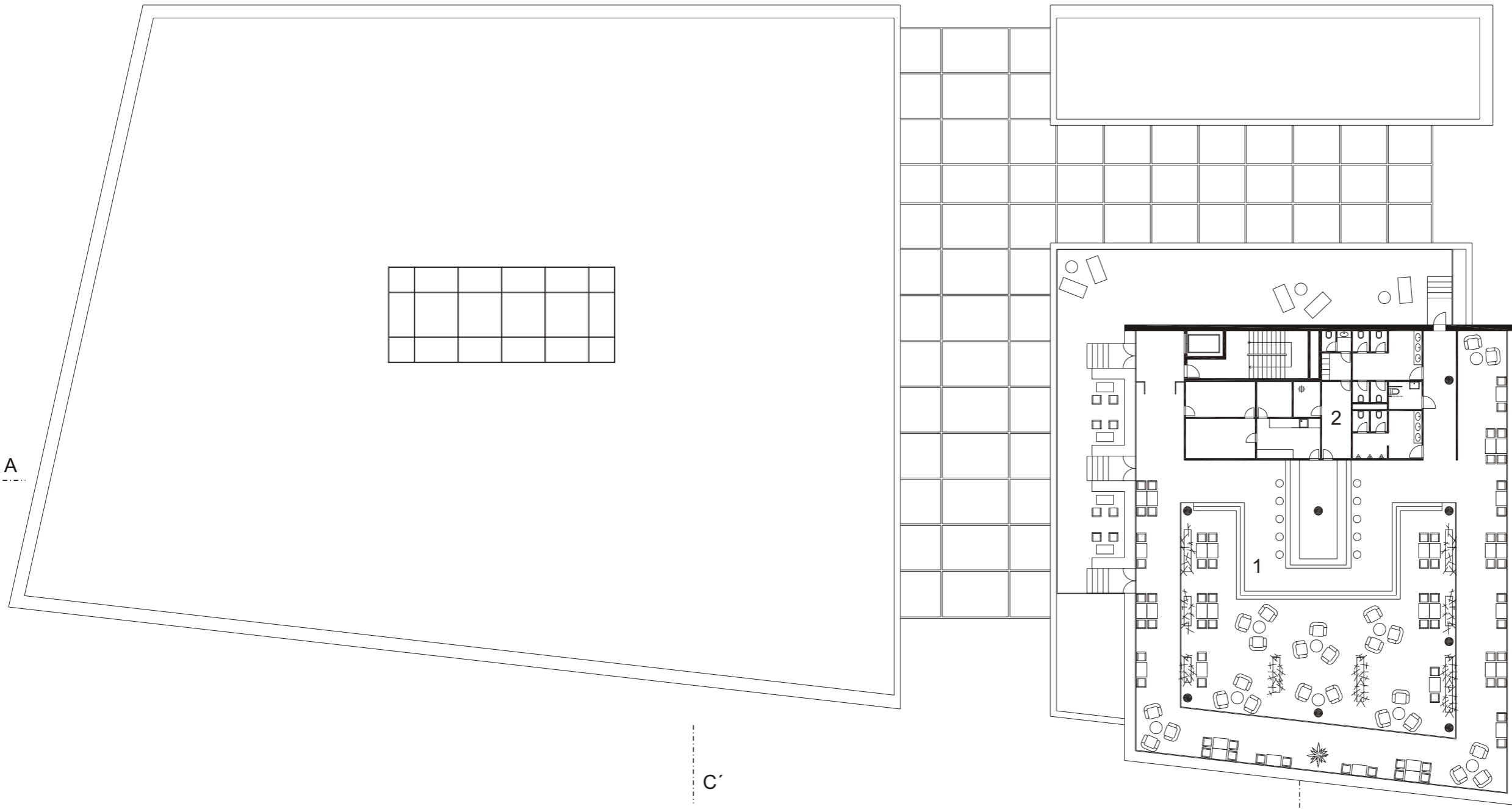
- 1 městská knihovna
- 2 denní místnost
- 3 učebna
- 4 učebna
- 5 audiovizuální knihovna
- 6 zkušebna

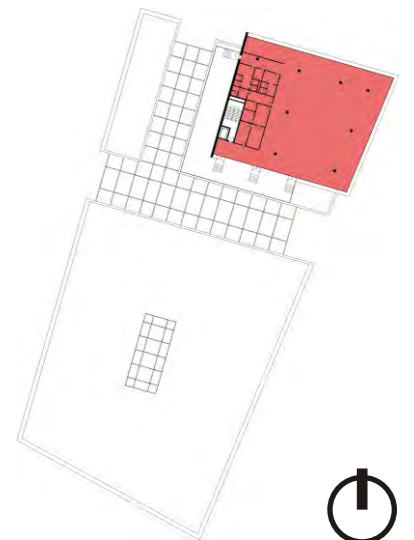
_půdorys 6.NP 1:300

C

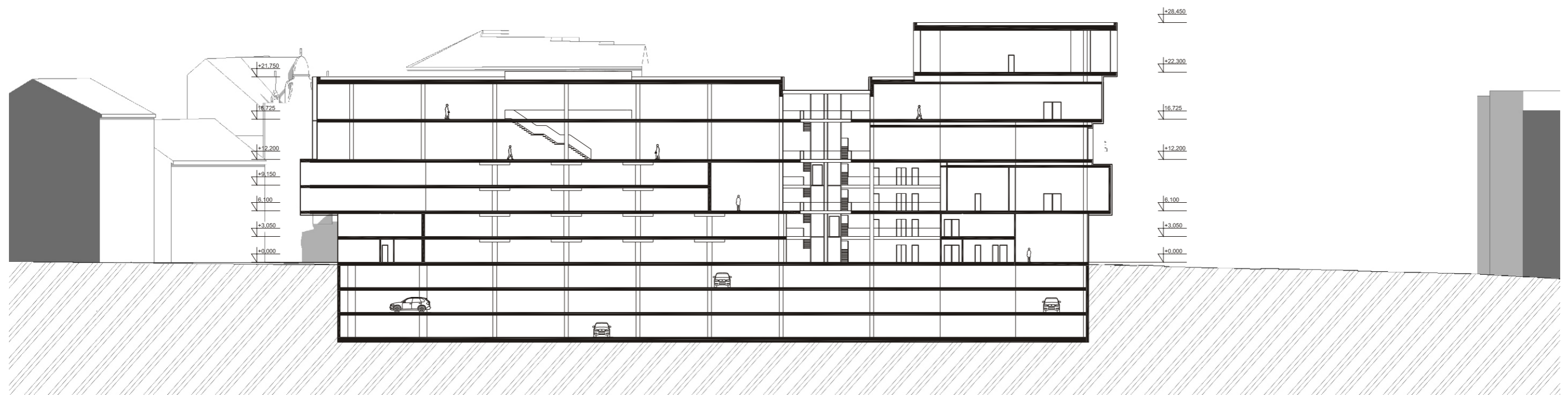
B

- 1 kavárna
- 2 zázemí kavárny

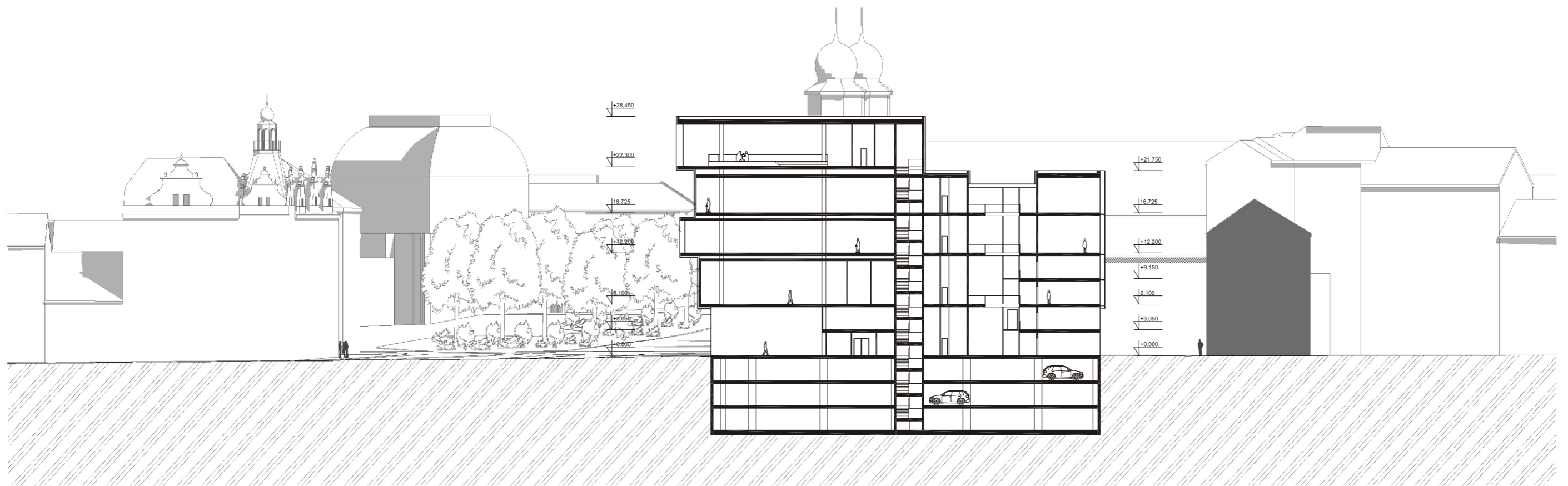
_půdorys 7.NP 1:300

řez A-A'

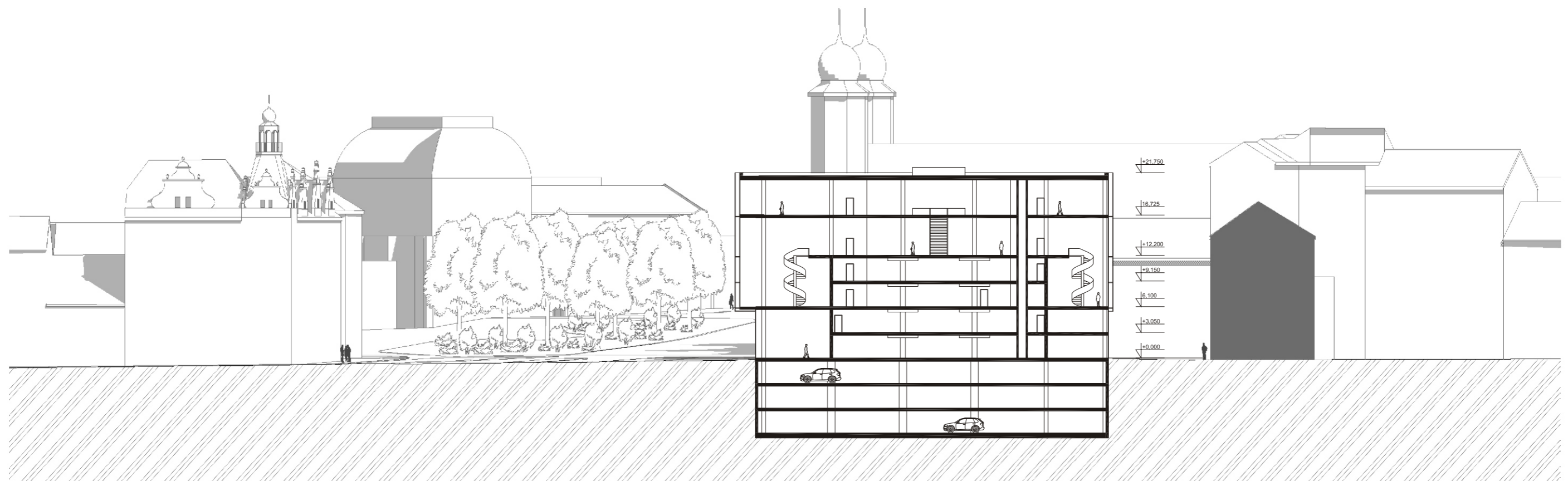
_řezy 1:500

řez B-B'

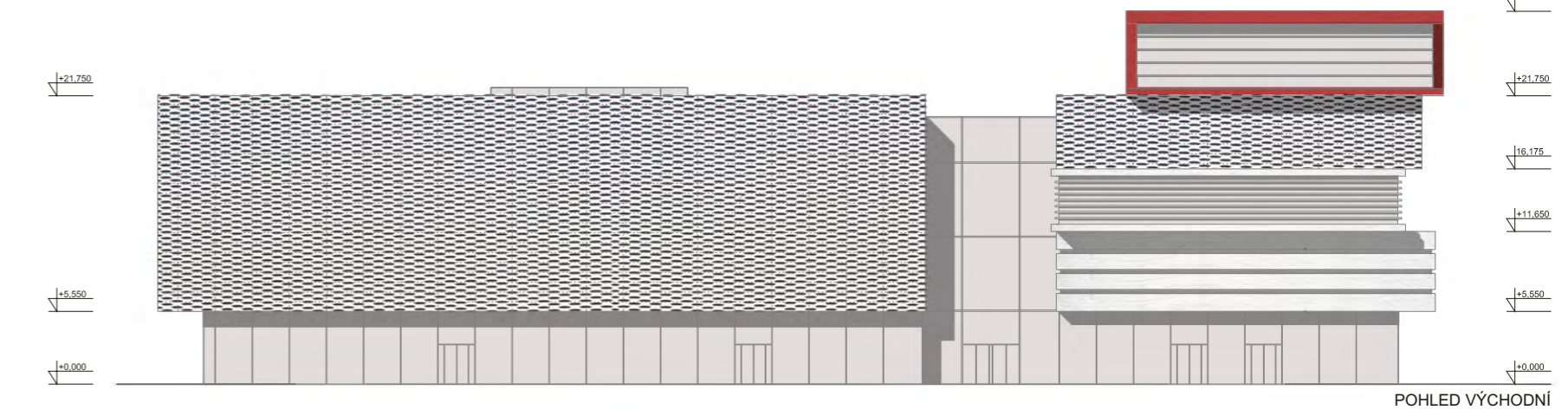
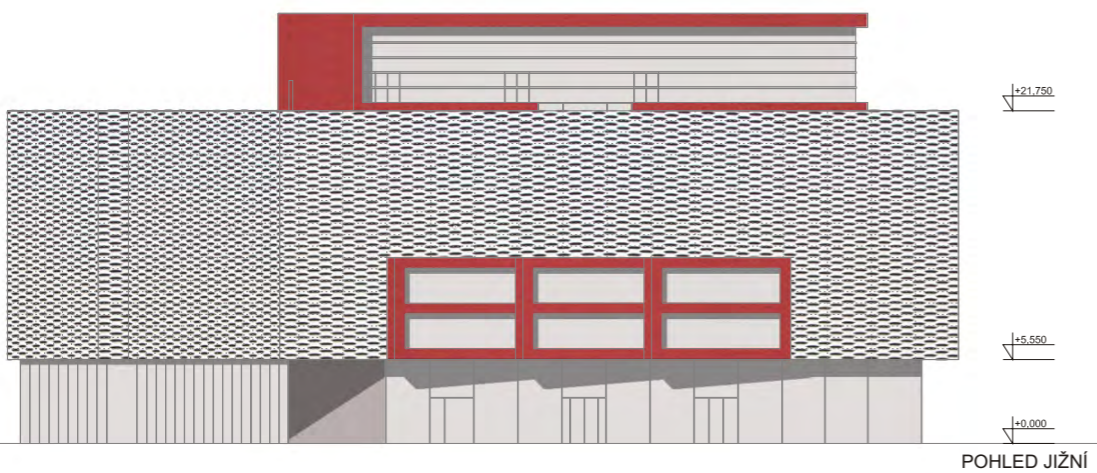
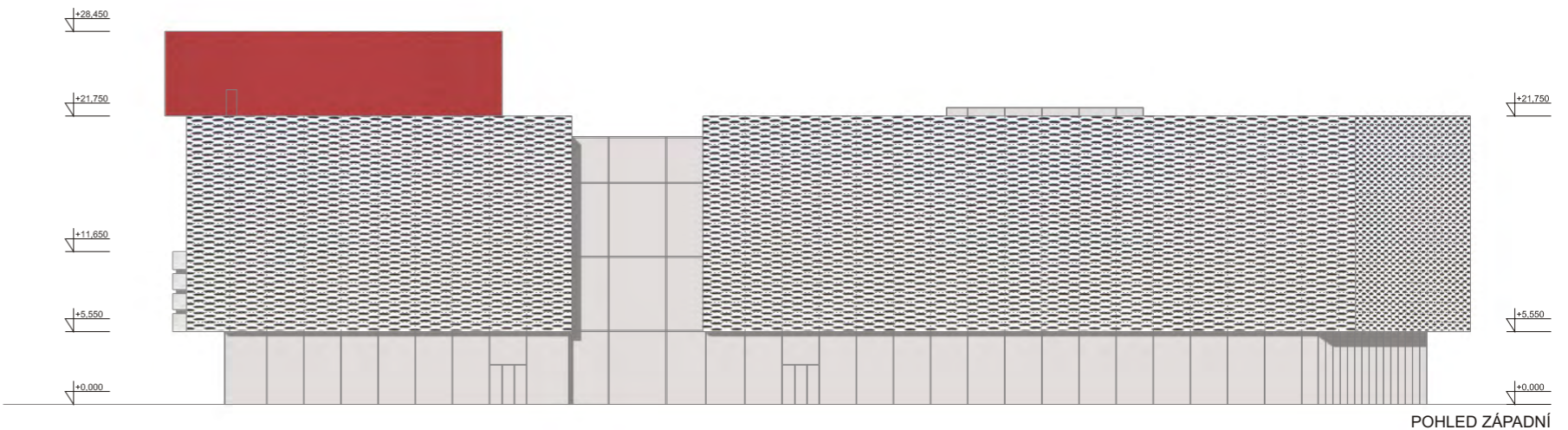
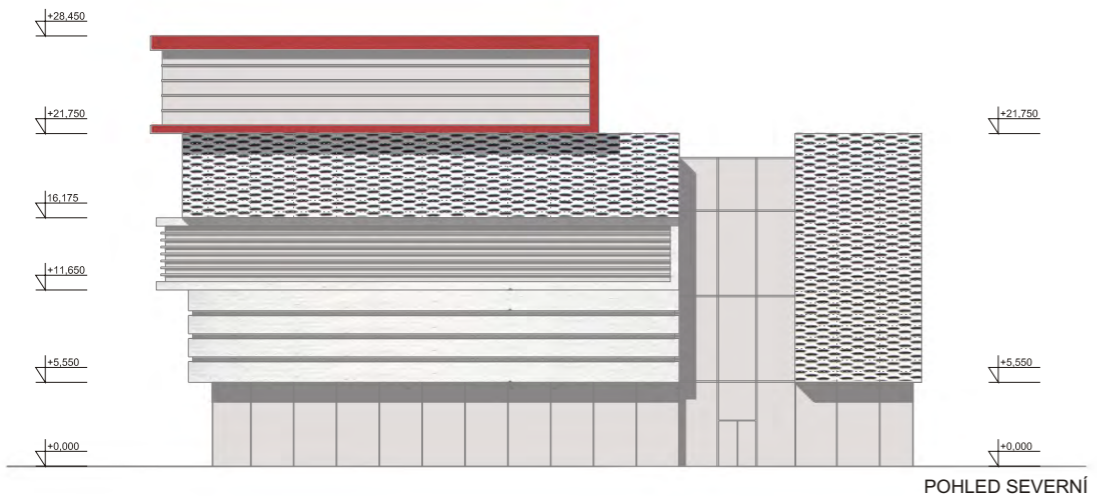
_řezy 1:500

řez C-C'

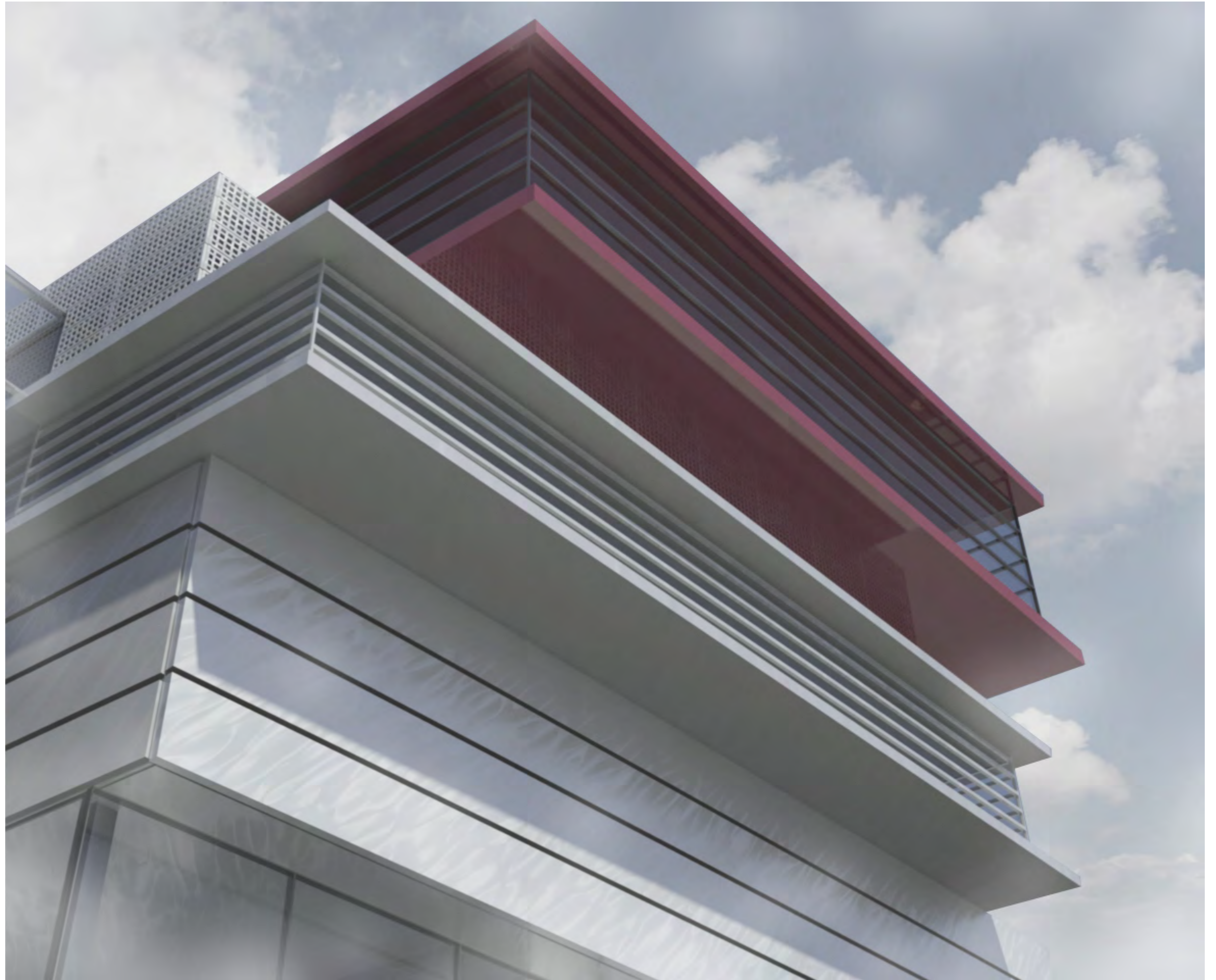
_řezy 1:500

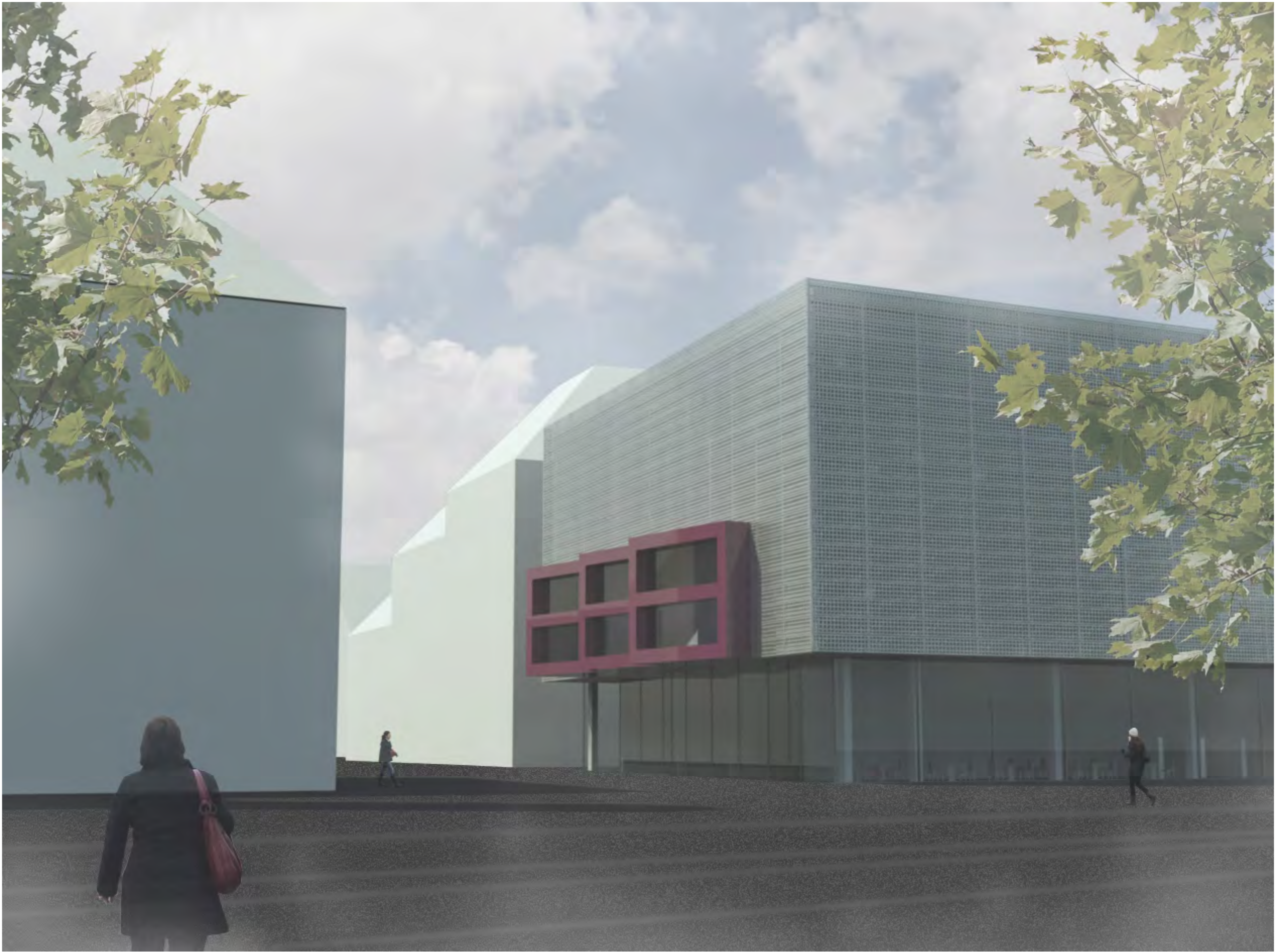

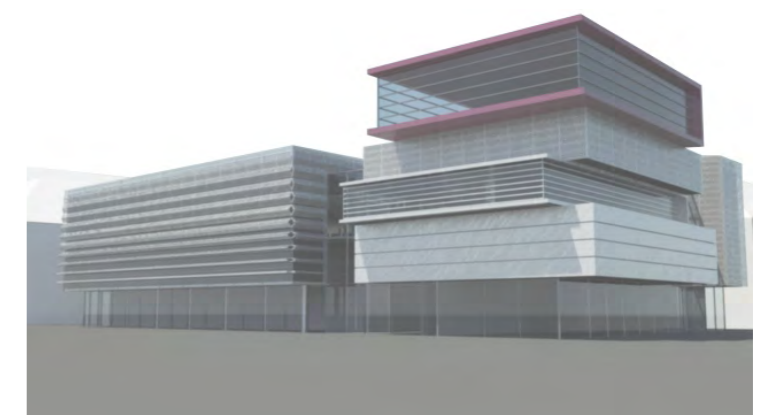
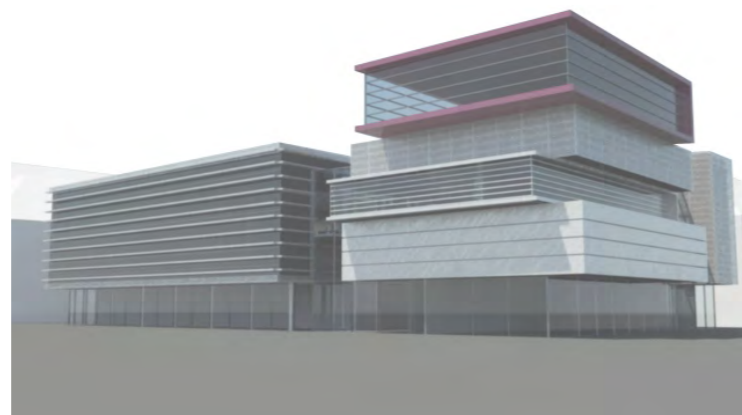
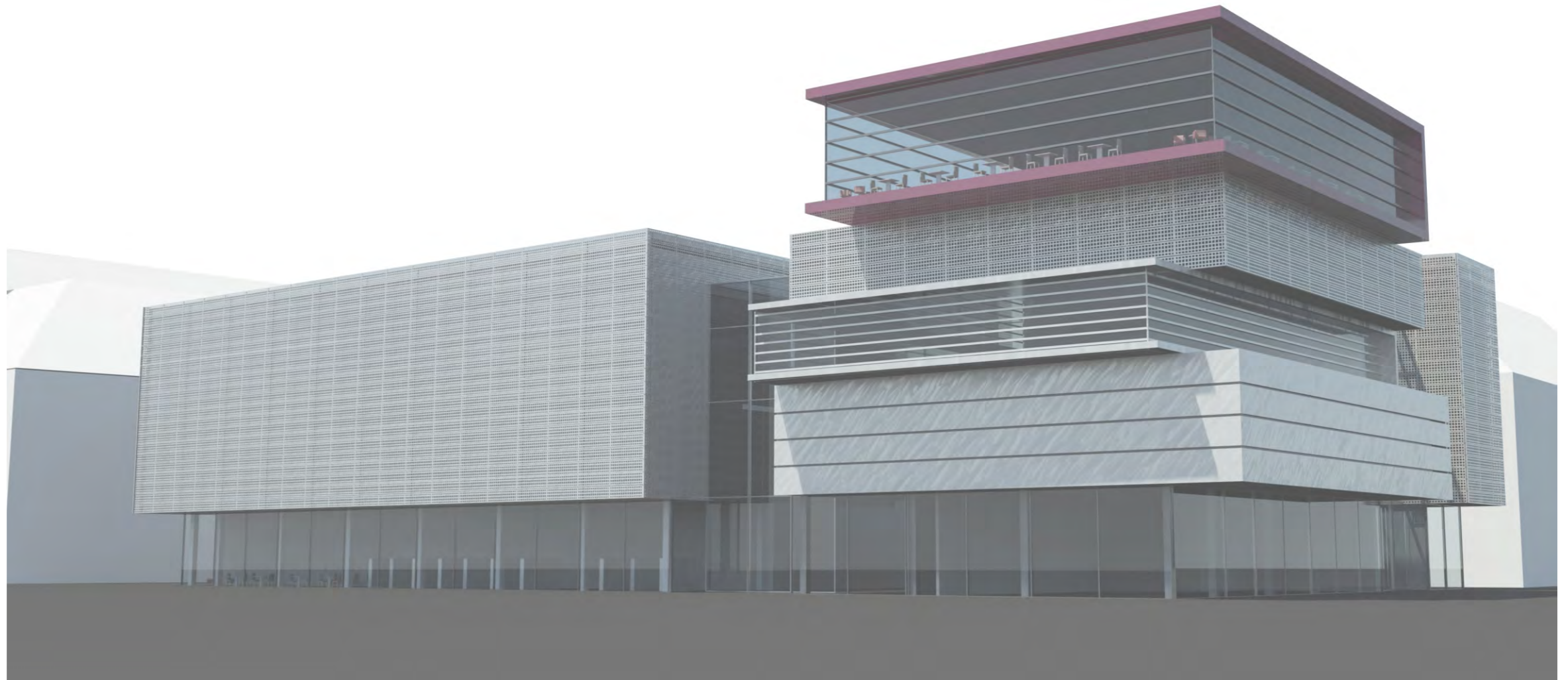

KONZULTANTI

doc. Ing. arch. Zdeněk Rothbauer
vedoucí diplomové práce

Ing. Miloslav Smutek, Ph.D.
statika

Ing. Zuzana Vyoralová
technické zařízení budovy

Ing. Josef Filipčík
požární bezpečnost

PhDr. Dana Petrydesová
fungování a provoz knihovny

Ing. arch. Lukáš Soukup

Děkuji za vstřícný přístup všem konzultantům, s jejichž pomocí bylo možné vypracovat tento diplomní projekt.

Za podporu během celé délky studia děkuji především své rodině, blízkým a přátelům.

www.plzen.eu
ukr.plzen.eu
maps.google.cz
www.seele.com
www.knihovna.plzen.eu
www.svkpl.cz
www.zanikleobce.cz
www.spl.org
www.kvkli.cz
www.svkhk.cz
www.techlib.cz
www.smt.city.sendai.jp/en/

